



**REPUBLIKA E KOSOVËS**



**KUVENDI I KOMUNËS VUSHTRRI**

---

**PLANI**  
**PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE**  
**KOMUNALE 2022-2026**

**Vushtrri, shkurt 2022**

## **Përmbajtja**

Fjala e Kryetarit të Komunës .....	9
Shkurtesat.....	10
Përkufizimet e mbeturinave .....	11
<b>1. HYRJE, KONTEKSTI I PLANIT .....</b>	<b>14</b>
1.1 Hartimi i planit komunal për menaxhim të mbeturinave .....	14
1.2 Metodologjia .....	15
<b>2. POLITIKAT, STRATEGJIA DHE KORNIZA LIGJORE KOMBËTARE .....</b>	<b>16</b>
2.1 Baza ligjore dhe instrumentet juridike për menaxhim të mbeturinave .....	16
2.2 Principet e menaxhimit të mbeturinave.....	17
2.3 Kuadri ligjor mbi mbeturinat në Kosovë .....	17
2.4 Rolet dhe përgjegjësitë.....	18
2.4.1 Pushteti lokal.....	18
2.4.2 Kompanitë rajonale/komunale të menaxhimit të mbeturinave .....	19
2.4.3 Kompanitë tjera .....	19
<b>3. ASPEKTI INSTITUCIONAL.....</b>	<b>20</b>
3.1 Organizimi në nivel qendror.....	20
3.2 Organizimi i menaxhimit të mbeturinave në nivel komune .....	20
<b>4. KONTEKSTI LOKAL, KORNIZA STRATEGJIKE DHE PROFILI I KOMUNËS .....</b>	<b>24</b>
4.1 Përshkrim i përgjithshëm i komunës .....	24
4.2 Vlerat natyrore dhe turistike .....	25
4.3 Infrastruktura rrugore .....	26
4.4 Aspekti socio – ekonomik.....	26
4.4.1 Industria .....	29
4.5 Gjendja e përgjithshme mjedisore.....	29

5. KONTEKSTI LOKAL I MENAXHIMIT TË MBETURINAVE.....	31
5.1 Situata aktuale e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave në komunë .....	31
5.2 Mbuleshmëria me shërbimin e menaxhimit të mbeturinave .....	32
5.3 Forma e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave urbane .....	32
5.4 Orari i operimit (referent 2019-2020).....	33
5.5 Përmbledhje e gjetjeve në menaxhim mbeturinash .....	34
5.6 Riciklimi i mbeturinave .....	35
5.7 Kompostimi .....	36
5.8 Administrimi i mbeturinave të vëllimshme dhe rrymave tjera .....	36
5.9 Deponimi i mbeturinave .....	37
5.10 Shërbimet e pastrimit të rrugëve dhe shërbime tjera mirëmbajtjeje.....	37
5.11 Mjetet për ofrimin e shërbimit .....	38
5.12 Financat dhe të hyrat financiare.....	40
5.12.1 Çështje të tarifës, faturimit dhe mbledhjes të të ardhurave nga subjektet pagues .....	40
5.13 Përmbledhje e gjetjeve kryesore nga vlerësimi i gjendjes fillestare .....	41
5.14 Nevojat dhe prioritetet .....	42
6. PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE.....	44
6.1 Planifikimi strategjik dhe vizioni .....	44
6.2 Objektivat dhe rezultatet e PKMM .....	45
7. VLERËSIMI DHE ANALIZA E PËRBËRJES SË MBETURINAVE KOMUNALE .....	49
7.1 Kriteret për planifikim .....	49
7.2 Gjenerimi i mbeturinave.....	49
7.3 Përbërja e mbeturinave në Komunën e Vushtrrisë .....	51
7.4 Projektioni i rritjes së mbeturinave 2022 – 2026.....	54
8. PLANI FINANCIAR I SHËRBIMIT TË MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE .....	58

8.1	Kosto e shërbimit 2021-2025 .....	58
8.1.1	Kosto administrative.....	58
8.1.2	Të ardhurat neto të planifikuara.....	58
8.1.3	Kosto e menaxhimit të mbeturinave .....	58
8.2	Kosto operative të shërbimit.....	58
8.3	Kosto kapitale .....	59
8.3.1	Kostot investive për realizimin e shërbimit të bartjes së mbeturinave.....	59
8.3.2	Kostot investive për sigurimin e kontejnerëve për unifikim të shërbimit të grumbullimit të mbeturinave .....	60
8.3.3	Kostot investive për realizimin e infrastrukturës për deponinë inerte.....	60
8.3.4	Kostot investive për Realizimin e infrastrukturës për qendrën e grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme dhe të riciklueshme.....	60
8.3.5	Kostot investive për realizimin e infrastrukturës përcjellëse për qendrën e reduktimit dhe riciklimit .....	60
8.3.6	Kostot investive për sigurimin e kontejnerëve dhe infrastrukturës për ndarje në burim, përfshirë dhe enët kompostuese.....	60
8.3.7	Kosto shtesë .....	61
8.3.7.1	Ndërgjegjësimi dhe edukimi i banorëve për mbrojtjen e mjedisit .....	61
8.3.7.2	Ngritja e bazës të të dhënave të subjekteve pagues .....	62
8.4	Kostot investive për realizimin e PKMM.....	62
9.	PLANIFIKIMI I MBULIMIT TË KOSTOVE.....	73
10.	KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL .....	77
10.1	Rregullorja komunale.....	77
10.2	Zbatimi i rregullores dhe sanksionet .....	77
10.3	Licencimi mjedisor.....	78
10.4	Pjesëmarrja e sektorit privat .....	78
10.5	Mbështetja politike .....	79

11. NDËRGJEGJËSIMI PUBLIK.....	80
11.1 Metoda për komunikim dhe informim .....	80
11.2 Pjesëmarrje qytetare .....	80
12. PLANI I VEPRIMIT .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>

## Lista e figurave

Figure 1. Hierarkia e menaxhimit të mbeturinave .....	17
Figure 2. Struktura organizative e Komunës së Vushtrrisë .....	22
Figure 3. Struktura organizative e KRM "UNITETI" .....	23
Figure 4. Harta e pozitës gjeografike e Komunës së Vushtrrisë.....	25
Figure 5. Deponia në fshatin Stroc për mbeturina inerte .....	35
Figure 6. Deponia në Gërmovë, Mitrovicë .....	37
Figure 7. Diagrama e përbërjes së mbeturinave (raporti GIZ 2012/ AMMK 2014) .....	52
Figure 8. Rritja e sasisë së mbeturinave deri 2026, sipas fraksioneve të gjeneruara në Komunën e Vushtrrisë .....	55
Figure 9. Fraksionet e mbeturinave në vit (2020).....	57

## Lista e tabelave

Table 1. Statistika për Komunën e Vushtrrisë .....	26
Table 2. Shpërndarja e popullësisë në zonën urbane .....	27
Table 3. Shpërndarja e popullësisë sipas fshatrave .....	27
Table 4. Numri i klientëve në faturim (referuar të dhënave të ASK dhe të paraqitura nga KRU “Uniteti”) .....	31
Table 5. Itinerari i grumbullimit të mbeturinave në fshatra .....	32
Table 6. Të dhëna mbi çështjet mjedisore lidhur me menaxhimin e mbeturinave .....	34
Table 7. Shpërndarja e shportave për riciklim me kapacitet 120 l dhe 240 l .....	36
Table 8. Logjistika e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave .....	38
Table 9. Logjistika e operimit për grumbullimin e mbeturinave .....	38
Table 10. Të dhëna lidhur me inkasimin për shërbimin e grumbullimit të mbeturinave, komuna dhe KRU “Uniteti” .....	41
Table 11. Objektivi 1 sipas PKMM .....	46
Table 12. Objektivi II sipas PKMM i ofrimit të shërbimit për ndarje në burim .....	48
Table 13. Objektivi i III sipas PKMM .....	48
Table 14. Objektivi i IV sipas PKMM .....	49
Table 15. Objektivi i 5.1 sipas PKMM .....	50
Table 16. Objektivi i 5.2 sipas PKMM .....	51
Table 17. Gjenerimi i mbeturinave për banorë në Komunë të Vushtrrisë, referuar sasisë së deponimit (periudhë gjashtëmujore) .....	52
Table 18. Gjenerimi i mbeturinave për periudhë njëvjeçare në Komunën e Vushtrrisë .....	53
Table 19. Përbërja e mbeturinave në Komunën e Vushtrrisë sipas gjenerimit .....	53
Table 20. Përbërja e mbeturinave të fraksionit të thata/të riciklueshme .....	54

Table 21. Karakteristikat e përbërjes së deponive ilegale në Komunën e Vushtrrisë .....	54
Table 22. Projektioni i rritjes së popullsisë .....	55
Table 23. Rritja e popullsisë dhe sasisë së mbeturinave komunale në Komunën e Vushtrrisë gjatë 5 viteve të ardhshme .....	55
Table 24. Rritja e gjenerimit të sasisë vjetore të mbeturinave për kokë banori .....	59
Table 25. Llojet e mbeturinave vjetore të gjeneruara në Komunën e Vushtrrisë .....	61
Table 26. Përbërja vjetore e mbeturinave të amvisërisë (2020) .....	62
Table 27. Shpenzime operative .....	74
Table 28. Projektionet e investimeve kapitale .....	74
Table 29. Tabela përmbledhëse e investimit .....	75
Table 30. Projektioni i të hyrave të shërbimit prej MM .....	76
Table 31. Projektioni i të hyrave të shërbimit/Inkasimi .....	80
Table 32. Projektioni i të ardhurave prej skemës së ndarjes në burim, në nivel territorial .....	74
Table 33. Kosto referente sipas tregut të shitjes të materialit të riciklueshëm .....	74
Table 34. Plani i veprimit .....	83



## Fjala e Kryetarit të Komunës

Të nderuar qytetarë të Komunës së Vushtrrisë,

Plani Komunal për Menaxhim të Mbeturinave është i një rëndësie të veçantë për Komunën e Vushtrrisë. Qëllimi kryesor i këtij plani është krijimi i një strategjie për integrim dhe optimizimin e planeve për menaxhim të mbeturinave komunale, me qëllim përmbushjen e objektivave të komunës për maksimizimin e efikasitetit të shërbimit për qytetarë dhe minimizimin e impakteve mjedisore dhe financiare me qëllim zhvillimin e qëndrueshëm të komunës në fushën e mjedisit dhe përmirësimin e cilësisë së jetës së qytetarëve të saj.

Hartimi i planit për menaxhim të mbeturinave është mbështetur në pjesëmarrjen aktive të institucioneve përkatëse lokale dhe atyre qendrore, të komunitetit dhe organizatave joqeveritare.

Realizimi i programeve dhe aktiviteteve të propozuara në plan do t'i referohet mundësive për zhvillim ekologjik të Komunës së Vushtrrisë dhe qasjes sistematike dhe gjithëpërfshirëse me implikime aftagjate për jetën e qytetarëve të komunës sonë.

Ky dokument do t'ju shërbejë të gjithë akterëve, institucioneve vendore dhe institucioneve qeveritare të huaja, që të fokusohen në investime në fushën e mjedisit në Komunën e Vushtrrisë dhe zbatimin e planeve që fokusohen në menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave.

Zhvillimi i politikave mjedisore për reduktim, riciklim apo trajtim të duhur të mbeturinave do të nënkuptojë krijimin e mundësive për zhvillimin ekonomik në këtë sektor në nivel komunal dhe nivel vendi, si dhe shfrytëzimin sa më racional të resurseve natyrore.

Për realizimin e këtij plani, dua të falënderoj grupin punues dhe organizatën joqeveritare Green Art Center –Prishtina (GAC) për mbështetjen dhe përkrahjen e vazhdueshme profesionale për përmirësim të gjendjes mjedisore në Komunën e Vushtrrisë dhe hartimin e planeve konkrete në menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave me rëndësi të veçantë për komunën tonë.

Ndërkohë, si komunë dhe bashkërisht do të punojmë në vazhdimësi për të krijuar kushte për të rritur kulturën e ruajtjes së mjedisit dhe mbështetjen ndaj iniciativave reduktuese dhe ricikluese.

Kryetari i Komunës

Ferit Idrizi

## Shkurtesat

<b>AKMM</b>	<b>Agjencioni për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës</b>
ASK	Agjensia e Statistikave të Kosovës
BE	Bashkimi Evropian
DMSHSHP	Drejtoria për Mbrojtje, Shpëtim dhe Shërbime Publike
GAC	Green Art Center Prishtina
KMDK	Kompania për Menaxhimin e Deponive në Kosovë
MEA	Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit
NPK	Ndërrmarrja publike komunale
MM	Menaxhimi mbeturinave
MIM	Menaxhimi integruar i mbeturinave
PMIM	Plani lokal për menaxhim të integruar të mbeturinave
PKMM	Plani komunal për menaxhimin e mbeturinave
PMMI	Plani lokal i menaxhimit të mbeturinave inerte
SRKMM	Strategjia e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave

## Përkufizimet e mbeturinave

Përkufizimet që janë përdorur në këtë dokument janë ato që janë përdorur në Ligjin Nr.2012/04-L-060 për Mbeturinat.

**Bio-mbeturinë** – mbeturinat biodegraduese nga kopshtet, parqet, ushqimet dhe mbeturinat e kuzhinës nga familjet, restorantet, objektet turistike, shitoret me pakicë dhe mbeturinat e ngjashme nga impiantet për përpunimin e ushqimit.

**Deponi** – vendi i caktuar dhe rregulluar për mbeturina, ku do të vendosen mbeturinat nën apo mbi sipërfaqe të tokës.

**Deponim përfundimtar i mbeturinave** – operimet të cilat ofrojnë zgjidhje përfundimtare për mbeturinat të cilat nuk mund të ripërdoren apo përpunohen, duke mos rrezikuar mjedisin apo shëndetin e njeriut.

**Deponim** – çdo operim i cili nuk është përpunim, as në rastet kur operimi ka për pasojë sekondare rikuperimin e substancës apo energjisë.

**Kompostim** – trajtim i mbeturinave të biodegradueshme nën veprimin e mikroorganizmave në prezencën e oksigjenit, i cili kryhet me qëllim të prodhimit të kompostit nën kushte të kontrolluara.

**Konsumator** – personi icili ka lidhur kontratë për shërbime me ofruesin e shërbimeve ose merr shërbime të caktuara sipas Ligjit Nr. 04/L-060 për Mbeturina, Republika e Kosovës.

**Kullim** – çdo lëng që rrjedh ose i shpërlarë nga mbeturinat e deponuara dhe që shkarkohet nga deponia ose gjendet brenda deponisë.

**Licenca për menaxhimin e mbeturinave** –leje me shkrim e cila lëshohet me vendim të ministrisë, me të cilën vërtetohet se janë plotësuar kushtet sipas Ligjit Nr. 04/L-060 për Mbeturina, Republika e Kosovës.

**Mbeturinë** – substancë apo objekt që prodhuesi apo zotëuesi e hedh, ka për qëllim ta hedhë apo është i detyruar ta hedhë.

**Mbeturina industriale** – mbeturinat të cilat krijohen nga aktivitetet, proceset industriale, prodhimtari artizanale dhe veprimtari të tjera prodhuese.

**Mbeturina inerte** – mbeturinat të cilat nuk pësojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm fizik, kimik dhe biologjik në vendet ku janë deponuar si:

i.i.mbeturina inerte që nuk treten, nuk ndizen ose nuk reagojnë fizikisht apo kimikisht, nuk zbërthehen biologjikisht në kontakt me materiet tjera dhe nuk ndikojnë në mënyrë të ndjeshme në mjedisin dhe shëndetin e njeriut;

ii.i tërë kullimi dhe përmbajtja ndotëse e mbeturinës, mbetjet ekotoksike duhet të jenë të vlerës së papërfillshme dhe të mos rrezikojnë cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore.

**Mbeturina komerciale** – mbeturinat të cilat vijnë nga objektet që përdoren për qëllimet e tregut ose biznesit, sportit, edukimit, rekreacionit, por nuk përfshihen mbeturinat industriale.

**Mbeturina komunale** – mbeturina nga amvisëritë dhe mbeturina nga aktivitetet tjera, të cilat për shkak të përbërjes dhe natyrës së tyre, janë të ngjashme me ato të amvisërisë.

**Mbeturina medicinale** – mbeturina të cilat krijohen gjatë kryerjes së shërbimeve medicinale.

**Mbeturina të parrezikshme** – mbeturinat që nuk paraqesin rrezik për mjedisin dhe shëndetin e njeriut dhe që nuk posedojnë karakteristika të mbeturinave të rrezikshme.

**Mbeturina të rrezikshme** – mbeturinat që paraqesin një apo më shumë veti të rrezikshme.

**Mbeturina të veçanta** – mbeturinat të cilat për nga natyra e krijimit dhe trajtimit konsiderohen të veçanta.

**Mbeturina të vëllimshme** – mbeturinat me përmasa të mëdha fizike nga pajisjet dhe makineritë, grumbullimi, transportimi dhe largimi i të cilave bëhet në mënyrë të veçantë.

**Mbledhja** – mbledhja dhe transportimi i mbeturinave, duke përfshirë klasifikimin paraprak në lloje dhe magazinimin e mbeturinave për qëllime të bartjes deri në objektin për trajtim ose deponim të mbeturinave.

**Mbledhje e ndarë** – nënkupton mbledhjen, kur grumbullimi imbeturinave bëhet në mënyrë të ndarë në lloje, të klasifikuar sipas natyrës dhe pajisjeve për të lehtësuar trajtimin specifik.

**Menaxhim i mbeturinave** – aktivitetet për evitimin dhe reduktimin e prodhimit të mbeturinave dhe ndikimit të tyre në mjedis dhe shëndetin e njeriut, mbledhjen, transportin, trajtimin, ripërdorimin, përpunimin, riciklimin dhe deponimin përfundimtar të mbeturinës, përfshirë monitorimin dhe kujdesin edhe pas kryerjes së këtyre aktiviteteve.

**Parandalim** – masat e ndërmarra para se substanca, materiali apo produkti të bëhet mbeturinë, për të redukuar:

I. sasinë e mbeturinës, përfshirë ri-shfrytëzimin e produkteve ose zgjatjen e jetëgjatësisë së produkteve;

II. efektet negative të mbeturinave për mjedisin dhe shëndetin e njeriut;

III. përmbajtjen e substancave të dëmshme në materiale dhe produkte.

**Përdorimi mbeturinave** – çdo operim, veprimtari që kryhet për qëllime riciklimi ose ripërdorimi të mbeturinave, pjesërisht ose në tërësi, duke përfshirë edhe çdo aktivitet të specifikuar.

**Përpunim i mbeturinave** – operim, rezultati kryesor i të cilit është vënia në shërbim e mbeturinave për qëllime të dobishme, duke zëvendësuar materialet tjera, të cilat përndryshe do të duhej të përdreshin për të plotësuar një funksion të caktuar, apo përgatitja e mbeturinës për të plotësuar ato funksione në ndonjë impiant apo në ekonominë e gjerë.

**Person** – person fizik ose juridik, i cili është i involvuar në mënyrë të drejtpërdrejtë ose tërthorazi në proceset për menaxhimin e mbeturinave.

**Prodhuesi i mbeturinës** – çdo person, veprimtaria e të cilit krijon /prodhon mbeturinë ose çdonjëri që merret me para-procesim, përzierje apo operime të tjera që rezultojnë në ndryshimin e natyrës apo përbërjen e mbeturinës.

**Riciklim** – çdo operim i përpunimit nga i cili materialet mbeturinë janë rikthyer në produkte, materiale, substance, qoftë si origjinale apo për qëllime tjera. Kjo përfshin rikthimin e materialeve organike, por nuk përfshin përfitimimin e energjisë dhe ripërpunimin në materiale që përdoren si karburante apo për operimet e mbulimit të mbeturinave.

**Ri-përdorim** – çfarëdo operimi me të cilin çdo produkt apo komponent, i cili nuk është mbeturinë, përdoret përsëri për të njëjtin qëllim për të cilin është destinuar.

**Stabilizim i mbeturinës** – çdo trajtim i mbeturinës me metodën e caktuar me qëllim të zvogëlimit të ndikimeve negative për mjedisin dhe shëndetin e njeriut.

**Zotëruesi i mbeturinës** – prodhuesi i mbeturinës apo personi që e posedon mbeturinë.

# 1. HYRJE, KONTEKSTI I PLANIT

## 1.1 Hartimi i planit komunal për menaxhim të mbeturinave

Plani Komunal për Menaxhim të Mbeturinave (PKMM) është një dokument planifikimi strategjik, i cili mundëson zbatimin e politikave kombëtare të mbeturinave, duke i harmonizuar me politikën në nivel qendror dhe atë lokal për menaxhimin e mbeturinave komunale.

PKMM mundëson orientimin strategjik për të ardhmen e sektorit për menaxhim të mbeturinave për Komunën e Vuhstrisë, si dhe njëkohësisht krijon një qëndrim të përbashkët midis akterëve të ndryshëm në nivel lokal. Plani Komunal për Menaxhim të Mbeturinave, PKMM-ja paraqet dokumentin bazë me të cilin organizohet procesi i menaxhimit të mbeturinave në nivel të komunës.

Qëllimi i PKMM është parashtrimi i qartë i politikave të menaxhimit të mbeturinave në nivel komunal, duke harmonizuar interesat e të gjithë akterëve dhe publikut, të cilit ky shërbim i ofrohet për të siguruar një menaxhim më efikas dhe të qëndrueshëm, ku do të krahasohen dhe vlerësohen të gjitha opsionet e mundshme, duke përfshirë impiantet e përshtatshme për trajtimin e mbeturinave sipas llojeve.

Më konkretisht, ky plan ka si qëllim të mundësojë dhe sigurojë si më poshtë:

- Përputhshmëri me Strategjinë e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave (SRKMM) dhe objektivat e saj: duke kontribuar në zbatimin e politikave dhe arritjen e objektivave kombëtare të paracaktuara në fushën e menaxhimit të mbeturinave;
- Identifikimin e prioriteteve në sektorin e menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave dhe përcaktimit të veprimeve për zgjidhjen e tyre, duke përfshirë të gjithë aktorët e mundshëm për përcaktimin e këtyre veprimeve dhe krijimin e strategjive për zbatimin e tyre në mënyrë efektive, të ndërthurura sipas një plan-veprimi;
- Opsionet më të mira për menaxhimin e mbeturinave: për të mundësuar grumbullimin dhe trajtimin e mbeturinave në përputhje me objektivat kombëtare. Plani identifikon fushat dhe teknologjitë e duhura për minimizimin dhe depozitimin (asgjësimin) final të mbeturinave;
- Instrumente institucionale, organizative dhe rregullore: mundëson paraqitje të plotë të kuadrit institucional, organizativ dhe rregullator dhe rekomandon masat për përmirësimin e elementëve përbërës të tij, duke përfshirë ato që kontrollojnë mbeturinat në të gjithë sistemin e menaxhimit për të siguruar përputhshmërinë me standartet e menaxhimit të tyre;
- Nevojat financiare për investime: duke përshkruar dhe argumentuar nevojat financiare dhe nevojën për investime për zbatimin e skemave të grumbullimit dhe trajtimit të mbeturinave;
- Burime financiare për investime: duke krijuar një klimë të favorshme për sigurimin e fondeve qeveritare për mbeturina, sikurse dhe fondet nga institucionet ndërkombëtare.
- Zhvillojë bashkëpunimin me shoqërinë civile nëpërmjet forcimit të koordinimit dhe komunikimit ndërmjet sektorëve të ndryshëm, përfshirë autoritetet vendore, përfaqësues të organizatave joqeveritare, biznesin, ekspertizë të jashtme, duke shpjeguar teknikat specifike që institucionet lokale mund të përdorin, të rrisin pjesëmarrjen dhe kontributin e publikut në proces dhe nxitjen e bashkëpunimit ndërmjet grupeve të interesuara dhe organizatave.

## 1.2 Metodologjia

Në kuadër të marrëveshjes të bashkëpunimit në hartimin e planeve komunale për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave, Komuna Vushtrisë në partneritet me Green Art Center-Prishtina dhe përmes asistencës teknike të ekspertizës së angazhuar prej Institutit për Zhvillim të Qëndrueshëm (ISD), u mundësua hartimi i Planit Komunal për Menaxhim të Mbeturinave për Komunën e Vushtrisë.

Në fazën e parë u themelua grupi i punës me përfaqësues nga zyrtarë të komunës dhe përfaqësues të Green Art Center – Prishtina (GAC). GAC, si bashkëpunëtor me Komunën e Vushtrisë ishte pjesë e zhvillimit të PKMM që në fillimet e tij, duke rishikuar dhe përzgjedhur opsionet që i përshtaten më shumë politikave të komunës. Çdo etapë e këtij plani, duke përfshirë prioritetet e komunës, vizionin, objektivat, opsionet, investimet dhe afatet kohore u diskutuan dhe ranë dakord gjatë takimeve të grupit të punës, si edhe janë bazuar dhe harmonizuar me prioritetet e komunës në kuadër të planit për menaxhim të mbeturinave komunale.

Konkretisht të shprehura në mënyrë të listuar hapat bazë të ndjekur në procesin e planifikimit të menaxhimit të mbeturinave janë si mëposhtë:

- Hapi 1. Krijimi i strukturave organizative.
- Hapi 2. Vlerësimi i gjendjes ekzistuese.
- Hapi 3. Planifikimi operacional i menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave.
- Hapi 4. Planifikimi financiar për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave.
- Hapi 5. Konsultimet për zbatueshmërinë e planit me përfaqësuesit kryesorë të komunës.

Procesi i konsultimit ka parashtruar nevojat në sektorin e menaxhimit të mbeturinave që i nevojiten komunës, duke ofruar mundësi për komente apo diskutime të ndryshme. Përfaqësuesit e Komunës së Vushtrisë kanë asistuar gjatë lëvizjeve në terren, si dhe kanë dhënë asistencën e tyre në lidhje me identifikimin e gjendjes ekzistuese të ofrimit të shërbimit në gjithë territorin e komunës përmes ofrimit të të dhënave për analizim të detajuar gjatë përgatitjes së planit.

## 2. POLITIKAT, STRATEGJIA DHE KORNIZA LIGJORE KOMBËTARE

### 2.1 Baza ligjore dhe instrumentet juridike për menaxhim të mbeturinave

Strategjia e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave (SRKMM 2013 – 2022) dhe Plani i Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave (PRKMM 2013-2017 referuar faqes së parë sipas SRKMM) ka përcaktuar drejtimin e politikës së Qeverisë së Kosovës për menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave deri në 2022, duke synuar minimizimin e mbeturinave që në burim, si dhe zvogëlimin e rrezikshmërisë prej tyre, të zbatohet riciklimi dhe trajtimi (mekanik, biologjik, energjetik) deri te ripërdorimi dhe shfrytëzimi i mbeturinave. Me këtë strategji dhe planin e veprimit për mbeturina, synohet të përmirësohet gjendja aktuale e menaxhimit të mbeturinave, duke ndërtuar konceptin e drejtë dhe modern për menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave.

Kjo strategji është krijuar duke u mbështetur në angazhimin financiar të Qeverisë së Kosovës për të përmirësuar sektorin e mbeturinave në lidhje zbatimin e politikave për reduktimin e mbeturinave, riciklimin, kompostimin apo përpunimin e tyre për përfitim energjie. Në kuadër të Strategjigjisë së Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave, janë vendosur objektiva, të cilat synojnë përmirësimin e mënyrës së menaxhimit të mbeturinave në Kosovë. Realizimi i synimeve dhe prioriteteve sipas kësaj strategjie janë përmbledhur sipas këtyre objektivave:

Objektivi 1: Masat e përgjithshme për forcimin e sistemit për menaxhimin dhe monitorimin e mbeturinave;  
Objektivi 2: Investimi në zonat me probleme kritike dhe në infrastrukturën për mbeturina;  
Objektivi 3: Rritja e shkallës së vetëdijësimit, ndërgjegjësimit dhe informimit.

Strategjia Kombëtare e Mbeturinave përshkruan mekanizmat kyçe për investimet në sektorin e mbeturinave dhe ka parashikuar nevojat për financim sipas dy fazave. Sipas planifikimeve të nivelit qendror, në mënyrë që të arrihet përputhje me direktivat e Bashkimit Evropian në fushën e mbeturinave, është llogaritur që një kosto investimesh prej 133.85 milionë euro ku tregohet se jo më shumë së gjysma e fondeve të përgjithshme do të sigurohen nga të ardhurat publike, përderisa pjesa tjetër do të sigurohet nga burime tjera. Në mënyrë që të mirëmenaxhohen mbeturinat në nivel nacional, vendi është ndarë në nivel strategjik në 7 regjione, bazuar në kufijtë gjeografikë sipas regjioneve aktuale. Këto njësi janë parë si strukturë bazë, por nuk përjashtohet mundësia e bashkimit apo bashkëpunimit midis këtyre zonave për të përfituar nga ekonomia e shkallës (referuar Ligji Nr. 04/L-060 për Mbeturina). Në vazhdim, çështjet e këtyre regjioneve të mbeturinave do të menaxhohen nga një strukturë apo grup i zonës së mbeturinave që përbëhet nga partnerë mjedisorë rajonal dhe lokalë.

Plani Kombëtar i Mbeturinave ka përmbledhur dhe sugjeruar disa masa dhe veprime për mirëmenaxhimin e mbeturinave komunale dhe rrymave tjera (referuar vetëm planit për fazën e parë të SRKMM në planin kohor 2013-2017), nga teknologjitë e trajtimit të mbeturinave deri tek minimizimi dhe riciklimi i tyre.



## 2.2 Principet e menaxhimit të mbeturinave

Direktivat e BE-së dhe dokumentet strategjike, rekomandojnë që të gjithë planet në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal duhet të bazohen në parimet e përgjithshme të paraqitura më poshtë:

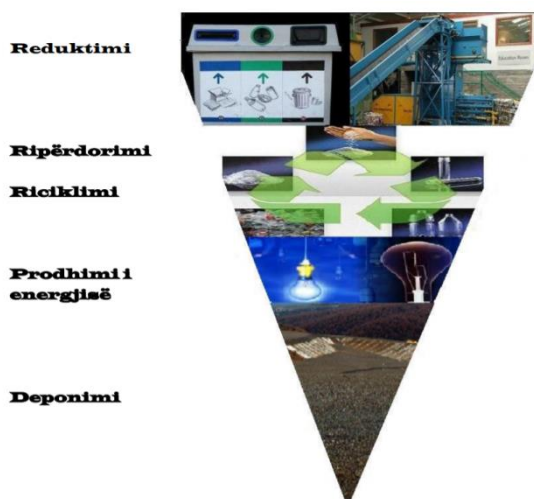


Figure 1. Hierarkia e menaxhimit të mbeturinave

- ❖ *Hierarkia e mbeturinave:* Hierarkia e mbeturinave përfaqëson një nga parimet kryesore udhëzuese në menaxhimin e mbeturinave në BE. Hierarkia përshkruan një set të metodave prioritare në menaxhimin e mbeturinave, duke vendosur “parandalimin dhe ripërdorimin” në majë dhe deponitimin si alternativën më pak të favorshme.
- ❖ *Parimi reduktues:* Të sigurojë ruajtjen e burimeve natyrore, duke minimizuar sa më shumë të jetë e mundur gjenerimin e mbeturinave. Qëllimi kryesor në reduktimin e mbeturinave qëndron në domosdoshmërinë e ndërprerjes së lidhjes midis rritjes ekonomike dhe gjenerimit të tyre.
- ❖ *Parimi parandalues:* Të sigurojë reduktimin e impakteve nga mbeturinat në shëndetin e njerëzve dhe të mjedisit, veçanërisht të reduktojë substancat e rrezikshme tek mbeturinat. Ky parim mundëson vënien në lëvizje të mekanizmave institucional dhe kontrollues, të cilët nëpërmjet monitorimeve të vazhdueshme arrijnë të adresojnë potencialet që vijnë nga mbeturinat e rrezikshme, si edhe gjenerimin e tepruar të mbeturinave urbane.

- ❖ *Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë:* Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë kërkon që Mbeturinat të menaxhohen më afër vendit ku prodhohet. Politika e BE-së rekomandon që shtetet anëtare të merren vetë me mbeturinat e tyre, duke shmangur eksportin në vende tjera.
- ❖ *Parimi i përgjegjësisë së prodhuesit apo ndotësit:* Prodhuesit, nga prodhimtaria e të cilëve krijohet mbeturina janë përgjegjës për zgjedhjen e teknikave më të përshtatshme dhe më të pranueshme për mjedisin. Prodhuesit e mbeturinave janë të detyruar të bartin koston e të gjitha masave parandaluese për ndotjen e mjedisit, trajtimin dhe asgjësimin e mbeturinave. Sipas parimit “Ndotësi paguan”: Ata që ndotin mjedisin duhet të bartin koston totale të menaxhimit të mbeturinave, duke përfshirë për koston, masat parandaluese dhe eliminimin e dëmit të shkaktuar nga aktivitetet e tyre.

## 2.3 Kuadri ligjor mbi mbeturinat në Kosovë

Qeveria e Kosovës është e angazhuar në procesin e anëtarësimit në BE dhe për këtë qëllim Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit është duke punuar drejt përafrimit dhe adoptimit të legjislacionit të shtetit të Kosovës në përputhje me instrumentet legjislativë të BE-së.

Korniza ligjore për menaxhimin e mbeturinave në Kosovë është pjesërisht e harmonizuar me Acquis të Bashkimit Europian (BE) për sektorin e mbeturinave. Aktualisht, Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit (MEA) është duke bërë përpjekje për harmonizim të plotë, ku qëllimi kryesor i kornizës aktuale ligjore për menaxhimin e mbeturinave është shmangia dhe reduktimi i gjenerimit të mbeturinave, ripërdorimi i elementeve të ripërdorshme të mbeturinave, parandalimi i ndikimeve negative të mbeturinave në mjedis dhe shëndetin e njeriut; si dhe përfundimisht deponimi i mbeturinave në mënyrë miqësore ndaj mjedisit.

Ligji kryesor që rregullon sektorin e mbeturinave në Kosovë është Ligji nr. 04/L-060 për Mbeturinat (“Ligji për Mbeturinat”). Ky ligj është veçanërisht i rëndësishëm kur shpjegohet rregullimi i sektorit të mbeturinave në Kosovë në raport me ligjet e tjera, veçanërisht ato që adresojnë krijimin, menaxhimin dhe udhëheqjen e ndërmarrjeve publike (p.sh.harmonizimi me: Ligji për Ndërmarrjet Publike dhe Ligji për Shoqëritë Tregtare).

Ligje të tjera që në një farë mënyre ndikojnë në rregullimin e sektorit të mbeturinave përfshijnë:

1. Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale (“Ligji për Vetëqeverisjen Lokale”);
2. Ligji Nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike, i ndryshuar nga ligjet që ndryshojnë Ligjin për Ndërmarrjet Publike, Ligji nr. 05/L-009 dhe Nr. 04/L-111 (“Ligji për NP”);
3. Ligji Nr. 02/L-123 për Shoqëritë Tregtare, i ndryshuar dhe plotësuar nga Ligji Nr. 04/L-006 (“LSHT”);
4. Ligji Nr. 04/L-042 për Prokurimin Publik në Republikën e Kosovës, i ndryshuar dhe plotësuar nga ligjet që ndryshojnë dhe plotësojnë Ligjin për Prokurimin Publik në Republikën e Kosovës nr. 04/L-237 i vitit 2014, 05/L-068 i vitit 2016 dhe nr. 05/L-092 i vitit 2016 (“Ligji për PP”);
5. Ligji Nr. 04/L-045 për Partneritet Publiko-Privat (“Ligji për PPP”);
6. Ligji Nr. 04/L-024 për Ndihmën Shtetërore (“Ligji për Ndihmën Shtetërore”);
7. Ligji Nr. 03/L-025 për Mbrojtjen e Mjedisit (“Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit”);
8. Ligji Nr. 04/L-174 për Planifikim Hapësinor (“Ligji për Planifikim Hapësinor”);
9. Ligjet tjera që kanë ndikim të kufizuar në Rregulloren e menaxhimit të mbeturinave përfshijnë:

Ligjin për Ndërtim, Ligjin për Vlerësimin Strategjik Mjedisor, Ligjin mbi Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, Ligjin për Ujëra, Ligjin për Kimikatet, Ligjin për Parandalimin dhe Kontrollin e Ndotjes, Ligjin për Produktet Biocide, Ligjin për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja, Ligjin për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ligjin për Veprimtarinë e Ofruesve të Shërbimeve të Ujësjetillës, Kanalizimeve dhe Mbeturinave. Komponentët kryesorë të këtyre mbeturinave janë: guri, betoni, tulla, komponentë hekuri, komponentë plumbi, komponentë elektrik, etj.

## 2.4 Rolet dhe përgjegjësitë

Bazuar në politikën kombëtare për mbeturina, pas miratimit të Ligjit për Mbeturinat, komunat kanë marrë përgjegjësi shtesë lidhur me menaxhimin dhe administrimin e mbeturinave, duke përfshirë obligime shtesë në lidhje me mbledhjen e tarifës së mbeturinave, si dhe përzgjedhjen e modelit të operatorit në pajtim me ligjin. Përveç kësaj, Ligji për Vetëqeverisjen Lokale përcaktoi menaxhimin e mbeturinave si kompetencë e plotë dhe ekskluzive e komunave. Bazuar në këto kompetenca, komunat kanë autorizimin ligjor për krijimin e strukturave, mekanizmave, si dhe për parashikimin e një buxheti të ndarë për menaxhimin më të mirë dhe më efikas të sektorit të mbeturinave brenda territoreve të tyre administrative.

### 2.4.1 Pushteti lokal

Pushteti lokal ose organi ekzekutiv në nivel lokal (komuna), është përgjegjës për hartimin dhe zbatimin e politikës lokale për menaxhimin e mbeturinave, e cila duhet të jetë në harmoni me Strategjinë Kombëtare dhe Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbeturinave. Konkretisht ato janë përgjegjëse për:

- Hartimin dhe miratimin e planeve lokale për menaxhimin e mbeturinave;
- Përcaktimet e lokacioneve, bazuar tek plani hapësinor, sipas nevojave përkatëse për menaxhimin e mbeturinave komunale;
- Përcaktimin e tarifave për shërbimet e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave komunale;
- Caktimin dhe mbikëqyrjen e zbatimit të standardeve të shërbimit për ndërmarrjet e kontraktuara për grumbullimin e mbetjeve.

#### 2.4.2 Kompanitë rajonale/komunale të menaxhimit të mbeturinave

Në përgjithësi edhe pse dispozitat e Ligjit për Mbeturinën parashohin bazë ligjore për liberalizimin e sektorit të mbeturinave, duke hapur tregun për operatorët privat në menaxhimin e mbeturinave, ende ky shërbim ofrohet prej ndërmarrjeve publike që operojnë dhe ofrojnë shërbime të menaxhimit të mbeturinave për komunat. Të themeluara si ndërmarrje publike në bazë të Ligjit për NP-të dhe Ligjit për Shoqëritë Tregtare, këto kompani kanë si aktivitet kryesor realizimin e shërbimeve të grumbullimit të mbeturinave dhe bartjen e mbeturinave të grumbulluara në deponitë sanitare. Konkretisht, në Kosovë janë të regjistruara dhe veprojnë 8 kompani publike që mbulojnë rajone të caktuara administrative me shërbimin e grumbullimit të mbeturinave.

Kompanitë e tilla janë të regjistruara dhe veprojnë si shoqëri aksionare, ku një komunë e caktuar ose një numër komunash i zotërojnë aksionet në këto kompani. Këto kompani janë kompani publike përgjegjëse për kryerjen e shërbimeve të grumbullimit, bartjen nga vendbanimet dhe deri tek deponitë e mbeturinave. Kompanitë rajonale publike e ofrojnë shërbimin për disa komuna në një rajon të caktuar dhe komunat që mundësohen me shërbim nga këto kompani kanë përfaqësuesin e tyre në bordin e kompanisë.

Roli dhe përgjegjësia e këtyre kompanive është po aq e rëndësishme bazuar në kuadrin ligjor për mbeturinat dhe detyrimet për shërbimet e menaxhimit të mbeturinave, marrin parasysh që detyrimet brenda kompanive të komunave si aksionarë të këtyre kompanive.

#### 2.4.3 Kompanitë tjera

Kompanitë për menaxhimin e deponive të Kosovës (KMDK). Këto kompani janë kompani shtetërore dhe janë përgjegjëse për menaxhimin e deponive regjionale të mbeturinave të komunave.

Në bazë të Ligjit nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike, Kompania për menaxhimin e deponive në Kosovë (KMDK SH. A.), është kompani e licencuar për menaxhimin e deponive sanitare regjionale të mbeturinave komunale në Republikën e Kosovës, e koorporatizuar dhe e regjistruar si shoqëri aksionare konform Ligjit Nr. 02/L-123 për Shoqëritë Tregtare.

Kompanitë e licencuara, apo sektori privat, janë kompani të cilat licencohen nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor dhe ofrojnë shërbimet për grumbullimin, trajtimin, riciklimin, transportimin dhe deponimin e llojeve të ndryshme të mbeturinave.

## 3. ASPEKTI INSTITUCIONAL

### 3.1 Organizimi në nivel qendror

Kuvendi i Republikës së Kosovës, si organi legjislativ i vendit, është përgjegjës për pjesën e miratimit të ligjeve, në këtë rast në fushën e menaxhimit të mbeturinave dhe në monitorimin e zbatimit të tyre nga komisionet ligjore të formuara. Më konkretisht ai është përgjegjës për: 1) miratimin e Ligjit për mjedisin, Ligjit për mbeturinat dhe kuadrin ligjor relevant për fushën përkatëse; 2) nxjerrjen e strategjive për mbrojtjen e mjedisit; 3) dhënien e rekomandimeve dhe monitorimin e zbatimit të ligjeve nga komisionet e kuvendit.

Qeveria e Republikës së Kosovës, është organi përgjegjës për miratimin e Strategjisë për Menaxhimin e Mbeturinave, si dhe për nxjerrjen e udhëzimeve administrative qeveritare.

Ministria e Ekonomisë dhe Mjedisit (MEA) është organi, i cili propozon, harton dhe mbikqyrë zbatimin e kuadrit ligjor në fushën e menaxhimit të mbetjeve. Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit në këtë ministri, është organi përgjegjës për aspektet e politikës kombëtare dhe kuadrin ligjor dhe rregullator për menaxhimin e mbeturinave. Konkretisht detyrat e këtij departamenti janë:

- Propozon, harton dhe siguron bazën për krijimin e politikave për mbrojtjen e mjedisit;
- Harton dokumente strategjike dhe legjislacionin për fushën e mbrojtjes së mjedisit;
- Propozon masa dhe projekte për rehabilitimin e zonave të “nxehta”;
- Përcakton dhe propozon investimet dhe financimin në fushën e mbrojtjes së mjedisit;
- Kryen aktivitete administrative dhe profesionale për anëtarësim në konventa, traktate, marrëveshje dhe organizata ndërkombëtare, për mbrojtjen e mjedisit;
- Ofron mbështetje profesionale, për çështjet që kanë të bëjnë me shfrytëzimin e burimeve natyrore;
- Shqyrton dhe përgatit propozim-vendim për kërkesat e palëve, për çështje të ndryshme mjedisore;
- Përgatit raporte të ndryshme për çështje mjedisore.

Ky departament në strukturën e tij ka katër divizione vartëse: 1) Divizioni për Edukimin dhe Ndërgjegjësimin Mjedisor; 2) Divizioni për Mbrojtjen nga Ndotja Industriale; 3) Divizioni për Mbeturina dhe Kimikate; 4) Divizioni për Mbrojtjen e Natyrës. Divizioni i cili është drejtëpërdrejtë përgjegjës për sektorin e mbeturinave është Divizioni për Mbeturina dhe Kimikate.

Ky divizion ndër detyrat dhe përgjegjësitë më të rëndësishme ka:

- Hartimin e Strategjisë për Menaxhimin e Mbeturinave dhe Plan-Veprimin për Menaxhimin e Mbeturinave;
- Përgatitjen e programeve për monitorim dhe raportet për gjendjen ekzistuese të mbeturinave;
- Dhënien e licencave për menaxhimin e mbeturinave dhe dhënien e lejeve për eksport, import dhe tranzit të mbeturinave;
- Mbikëqyrjen e zbatimit të kuadrit ligjor dhe menaxhimin e mbeturinave të rrezikshme.

### 3.2 Organizimi i menaxhimit të mbeturinave në nivel komune

Bazuar në legjislacionin kombëtar, respektivisht LIGJI NR. 04 / L-060 për Mbeturina, grumbullimi dhe trajtimi i mbeturinave dhe shërbimet e tjera të pastrimit i janë deleguar autoriteteve lokale, duke i bërë këto të fundit përgjegjëse për menaxhimin e tyre (Ligji nr. 03/1-040 “për Vetëqeverisjen Lokale“, 2008). Sipas Ligjit për Mbeturina, autoritetet kompetente për menaxhimin e mbeturinave në Kosovë janë ministria dhe komunat. Kompetencat e komunave në pajtim me Ligjin për Mbeturina përfshijnë:

- Krijimin e sistemit për menaxhimin e mbeturinave bazuar sipas parimit të hierarkisë për menaxhimin e mbeturinave për territorin e tyre, hartimin e planit lokal të veprimit për menaxhimin e mbeturinave dhe krijimin e kushteve për zbatimin e tij;
- Përgjegjës për planin komunal për menaxhimin e mbeturinave dhe zbatimin e tij;
- Hartimin e raportit vjetor për menaxhimin e mbeturinave;
- Rregullimin e përgjegjësive dhe detyrimeve për kryerjen e shërbimeve për menaxhimin e mbeturinave, zbatimin e tyre, organizimin dhe menaxhimin e mbeturinave në territorin e tyre;
- Mirëmbajtjen dhe përkujdesjen për sistemin e informimit të publikut dhe raportimit për kryerjen e punëve të përcaktuara me këtë ligj, si dhe aktet tjera ligjore për menaxhimin e mbeturinave;
- Zbatimin e procedurave të prokurimit, përzgjedhjen e personave të licencuar për mbledhjen, grumbullimin, magazinimin dhe transportin e mbeturinave: inerte, komunale, komerciale, të vëllimshme, dhe mbeturinat nga ndërtimet dhe demolimet e objekteve ndërtimore brënda territorit të tyre;
- Caktimin e tarifave dhe mënyrën e inkasimit të mjeteve financiare për shërbimet komunale;
  - Evidentimin e vendeve të ndotura në territorin e tyre, hartimin e projekteve për sanimin e tyre me shënimet për lokacionin, karakteristikat hapësinore gjeometrike, lloji i ndotjes, sasia e mbeturinave, afatet për përmirësimin e gjendjes dhe shënime të tjera me rëndësi për realizimin e projekteve.

Përveç kësaj, në pajtim me Ligjin për Vetëqeverisje Lokale, komunat do të kenë kompetenca të plota dhe ekskluzive për ofrimin dhe mirëmbajtjen e shërbimeve publike, duke përfshirë furnizimin me ujë, kanalizimet dhe kanalizimet atmosferike, trajtimin e ujërave të zeza, menaxhimin e mbeturinave, rrugët lokale, transportin lokal dhe skemat e ngrohjes lokale. Në pajtim me Ligjin për Mbeturinat dhe Ligjin për Vetëqeverisje Lokale, komunat nxjerrin akte nënligjore që rregullojnë këtë fushë.

Referuar ndarjes administrative-territoriale çdo lloj shërbimi që komuna ofron në territorin që administrojnë dhe komunitetit banues, planifikohen dhe financohen nga kjo komunë. Diagrami më poshtë ilustron strukturën e komunës në lidhje me organizimin e sektorit/departamentit për menaxhimin e mbeturinave:

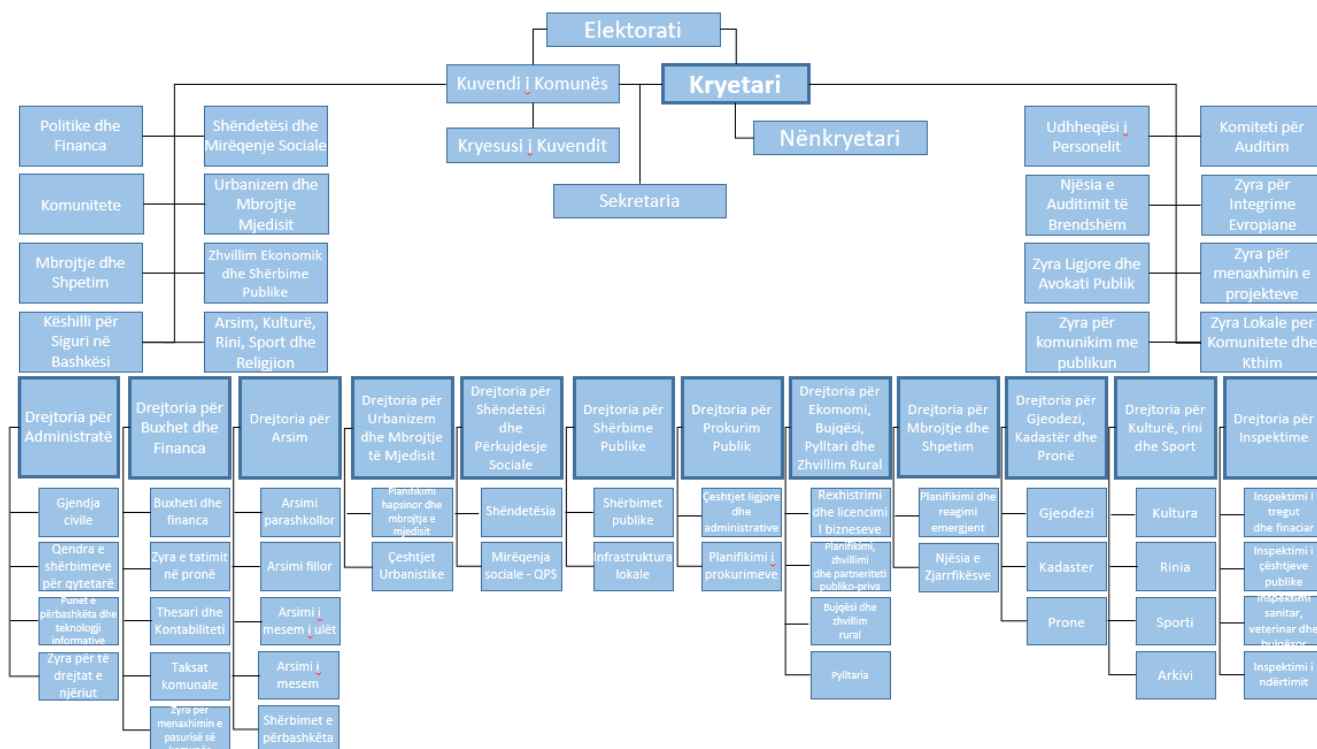


Figure 2. Struktura organizative e Komunës së Vushtrrisë

Rolet dhe përgjegjësitë e organeve komunale në menaxhim të mbeturinave për Komunën e Vushtrrisë janë të ndara sipas kompetencave dhe janë paraqitur si më poshtë:

- Komuna kontraktton operatorët (publik apo privat) për aktivitetet e menaxhimit të mbeturinave, duke u bazuar në ligjin përkatës.
- Drejtoria për Shërbime Publike (DSHP) është përgjegjëse për menaxhimin e të gjitha punimeve në pronën publike dhe komunale, monitorimin e punëve të kompanive të angazhuara për mirëmbajtjen dhe pastrimin e rrugëve dhe hapësirave tjera komunale.
- DSHP është përgjegjëse për caktimin e tarifave të shërbimeve të grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave komunale nga ndërmarrjet për administrimin e mbeturinave
- Drejtoria e Financave është përgjegjëse për propozimin e taksave, tarifave dhe ngarkesave tjera komunale, si dhe inkasimin e tyre.
- Drejtoria për Urbanizëm, është përgjegjëse për planifikimin e zhvillimit hapësinor dhe urbanistik të Komunës së Vushtrrisë, ndihmon në përgatitjen e rregullores lokale për kontroll të mbeturinave dhe hedhurinave brenda territorit të komunës.
- Drejtoria për Punë Inspektuese, është përgjegjëse për mbikëqyrjen dhe zbatimin e ligjeve dhe dispozitave të rregulloreve komunale në lëmin e Inspektoratit të Mbrojtjes së Mjedisit, Bujqësisë dhe Pylltarisë.
- Kompania regjionale “Uniteti” ofron shërbim sipas statutit të saj, duke ushtruar kompetenca ekzekutive.

Në diagramin më poshtë ilustrohet struktura organizative në kompaninë regjionale “Uniteti”, si operator publik komunal, i cili është përgjegjës për grumbullimin dhe transportimin e mbeturinave komunale në Komunën e Vushtrrisë.

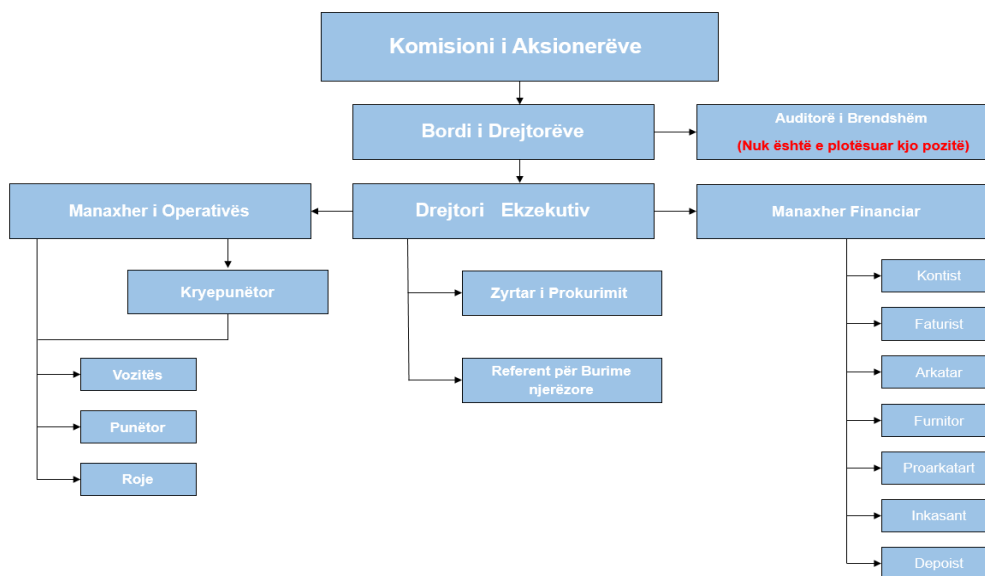


Figure 3. Struktura organizative e KRM "UNITETI"

Ndër të tjera, ligji instrukturon komunat të hartojnë dhe miratojnë kuadrin e nevojshëm rregullator lokal për mbeturina. Kuadri lokal përfshin rregulloret e ndryshme që përcaktojnë proceset e menaxhimit të mbeturinave, përshkruajnë indikatorët, specifikojnë kriteret dhe instruktojnë strukturat lokale në përmbushjen e detyrave dhe funksioneve, si dhe në zgjidhjen e problemeve që mund të dalin në vijim. Kuadri rregullator lokal duhet të përfshijë:

- Rregulloren komunale për menaxhimin e mbeturinave: është përgjegjësi e Komunës së Vushtrrisë të hartojë këtë rregullore, e cila përcakton metodologjitë dhe rregullat për shërbimet e pastrimit të qytetit dhe menaxhimit të mbeturinave brenda territorit administrativ të komunës, të hartojë procedura për ankesat e banorëve, si dhe për aplikimin e sanksioneve. Rregullorja duhet të miratohet nga Kuvendi komunal.
- Rregulloren komunale për tarifën e mbeturinave: kjo rregullore ka për qëllim të krijojë një sistem efektiv për mbulimin e kostos së shërbimeve të menaxhimit të mbeturinave. Rregullorja e tarifave të mbeturinave përfaqëson një politikë komunale afatgjatë për mbulimin e kostos, nivelin e tarifave dhe sistemin e mbledhjes së tyre dhe vendos rregulla specifike për autoritetet lokale, si dhe për komunitetin lokal dhe biznesin.

Komuna e Vushtrrisë posedon Planin Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave (2016 - 2020), ku sipas këtij plani janë përcaktuar qëllimet dhe objektivat për menaxhimin e mbeturinave në komunë. Referuar objektivave të vendosura të komunës sipas PKMM, ato janë:

Qëllimi 1: Rritja e qëndrueshmërisë së sistemit të grumbullimit të mbeturinave;

Qëllimi 2: Inicimi i procesit për ndarje të mbeturinave në burim, duke synuar që të zvogëlohet sasia e mbeturinave që përfundojnë në deponi;

Qëllimi 3: Grumbullimi, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvogëlimit të sasisë që përfundon në deponi;

Qëllimi 4: Reformat administrative;

Qëllimi 5: Vetëdijësimi.

Bazuar në objektivat e vendosura, një studim i detajuar i gjendjes mjedisore dhe sektorit të menaxhimit të mbeturinave në nivel komunal, adresojnë zhvillimin e programeve, nxisin qëndrueshmërinë e sistemit primar të grumbullimit të mbeturinave dhe aplikimin e skemave për reduktim, si dhe ndarjen në burim për riciklim të tyre.

## **4. KONTEKSTI LOKAL, KORNIZA STRATEGJIKE DHE PROFILI I KOMUNËS**

### **4.1 Përshkrim i përgjithshëm i komunës**

Komuna e Vushtrrisë gjendet në pjesën veriore të Kosovës. Komuna ka formë të zgjatur në drejtim të veriut (gjatësia max. afër 34 km) dhe është më tepër e zgjeruar në mes (gjerësia max. 23 km) dhe me një gjatësi të vijës kufitare prej afro 104,5 km.

Ka një pozitë të mirë gjeografike dhe kufizohet me pesë komuna tjera: Komunën e Mitrovicës, të Skënderajt, Drenasit, Obiliqit dhe Besianës. Po ashtu, ka edhe një lidhje hekurudhore të rëndësishme me Fushë-Kosovën, si një hekurudhore dhe Mitrovicën. Territori i Komunës së Vushtrrisë ka një sipërfaqe prej 345 km<sup>2</sup> dhe zë një hapësirë rreth 3.5 % të territorit të Kosovës. Këtë sipërfaqe e përbën një reliev i ndryshëm, me terren malor, sipërfaqe fushore dhe të rrafshët me tokë pjellore. Pjesa qendrore shtrihet rreth lumit “Silnica” dhe lumit “Llap”, ndërsa pjesët tjera të relievit në perëndim shkojnë duke u ngritur në kodra e lugina të malit Qyqavica dhe në lindje, po ashtu, në kodra e lugina të maleve të Shalës së Bajgorës.





*Figure 4. Harta e pozitës gjeografike e Komunës së Vushtrrisë*

Komuna e Vushtrrisë ka një popullsi afërsisht 69. 870 banorë (sipas të dhënave prej ASK-Agjensia e Statistikave të Kosovës)

Numri i ekonomive familjare raportohet të jetë 11 866 dhe në total në të gjithë territorin e komunës operojnë 1205 biznese dhe 164 institucione.

## 4.2 Vlerat natyrore dhe turistike

Rajoni ka potencial natyror dhe elemente shumë cilësore që ofrojnë mundësi për zhvillimin e turizmit malor, turizmit të gjuetisë, turizmit shëndetësor dhe atij kulturor. Sa i përket turizmit kulturor Vushtrria me rrethinë, është lokalitet antik në të cilin ndodhen disa objekte të kohës së vjetër, e të cilat me formën dhe përmbajtjen që kanë janë atraksion dhe i japin një dimension tjetër që ndikon në zhvillimin e turizmit. Malet e Qyqavicës dhe të Shalës janë të njohura për bukuritë e tyre malore dhe ofrojnë mundësi të zhvillimit të turizmit malor dhe dimëror. Burimet termale dhe minerale po ashtu janë një potencial mjaft i mirë, për t'u zhvilluar dhe do të mund të tërhiqnin numër të konsiderueshëm të vizitorëve. Gjithashtu ekzistojnë rezervatet për gjueti të cilat kanë pasur karakter ndërkombëtar, ku njerëzit të pasionuar me gjueti nga viset e ndryshme të Evropës i kanë vizituar këto treva, dhe në këtë mënyrë janë gjeneruar mjete të konsiderueshme. Momentalisht kjo lloj veprimtarie është e ndaluar, por shfrytëzohet vetëm nga banorët vendas, të cilët në mënyrë ilegale marrin me gjueti. Viset të cilat janë të njohura me potencial për gjueti janë: Akrashtica, Boshllani, Cecelia, Duboci, Kunoviku, Kurillova, Liqej-Jezerë, Oshllani, Pantina, Samadrexha, Sllakoci, Zhilivoda. Gjuetia duhet të kontrollohet në mënyrë të arsyeshme dhe institucionale, që njëherit i takon edhe shoqatës së gjuetarëve, e cila ekziston në Komunën e Vushtrrisë.

### 4.3 Infrastruktura rrugore

Sipas informacioneve lokale, Komuna e Vushtrrisë ka rreth 899 km, ku prej tyre 581.8 km shtruara dhe 317.2 km të pashturra, kryesisht në vendet rurale, ndërsa rrugët ndërkomunale të shtruara llogariten rreth 100 km.

### 4.4 Aspekti socio – ekonomik

Sipas të dhënave të Green Art Center – Prishtina përmes Software MYMAPS të vitit 2018, Vushtrria ka 15884 ekonomi familjare. Në tabelën në vijim janë paraqitur ekonomitë familjare, bizneset dhe institucionet në fshatrat e Vushtrrisë.

Në tabelën më poshtë jepen të dhëna më të detajuara:

*Table 1. Statistika për Komunën e Vushtrrisë*

<b>NJA</b>	<b>Nr.popullsisë sipas ASK</b>	<b>Nr. i popullsisë urbane</b>	<b>Nr. i popullsisë rurale</b>	<b>Nr.ek. familjare</b>	<b>Nr. B</b>	<b>Nr. Inst</b>
<b>Total</b>	69,870	26,964	42,906	15,884	1205	164

Table 2. Shpërndarja e popullsisë në zonën urbane

	Ekonomite familjare rezidente në banime kolektive					Ekonomi Familjare rezidente në Shtëpi në Zonen Qender	Ekonomi Familjare rezidente në fshatra	Totali
	1188					5048	<b>9648</b>	<b>15884</b>
Lokacioni	<b>Vushtrri_ZK</b>							
	Te dhena Kumulative / Gjendja me date							
Data	06.01.2019							
	Vushtrri_1	Vushtrri_2	Vushtrri_3	Vushtrri_4	Vushtrri_5	Totali		
1. Në shërbim (ek.F)	709	1469	824	1515	531	<b>5048</b>		
2. Jashtë shërbimi (ek.F)						<b>0</b>		
3. Jo rezident (nuk prodhon mbeturinë)	115	314	105	376	64	<b>974</b>		
4. Banime Kolektive në Shërbim	44	3	32	1	4	<b>84</b>		
5. Banime Kolektive Jo Rezident	8		18		7	<b>33</b>		
6. Në shërbim (Biznes)	664	92	124	62	112	<b>1054</b>		
7. Jashtë shërbimi (Biznes)				3		<b>3</b>		
8. Biznes Joaktiv	188	65	77	46	103	<b>479</b>		
9. Institucione në Shërbim	22	4	13	2	6	<b>47</b>		
10. Institucione Jashtë shërbimit						<b>0</b>		
11. Grup i bizneseve (3 e më shumë)	14					<b>14</b>		
Mbesin për identifikim edhe :						<b>0</b>		
<b>Totali të IDENTIFIKUARA</b>	<b>1765</b>	<b>1947</b>	<b>1197</b>	<b>2004</b>	<b>827</b>	<b>7740</b>		

Table 3. Shpërndarja e popullsisë sipas Fshatrave

Nr.	Zona	Ek. F. Rezidente	Ek. F. Jo-rezidente	Biznese Aktive	Biznese jo-aktive	Institucione
1	Akrashticë	234	46			2
2	Balincë	66	7	1	1	1
3	Banjskë	247	52	4	1	5
4	Beçiq	33	27	1		3
5	Beçuk	67	58	1		2
6	Begaj	269	21	2	1	
7	Bivolak	115	50			1
8	Boshlan		6			
9	Brusnik	83	11			1
10	Bukosh	243	21	3	1	4
11	Ceceli	61	31			3
12	Dalak	166	22	2		
13	Dobërllukë	365	79	17	8	1
14	Druar	180	41	1	2	2
15	Duboc	73	55			2
16	Dumnicë e Epërme	30	38			1

17	Dumnicë e Llugës	129	20		1	3
18	Dumnicë e Poshtme	243	42	7	2	2
19	Galicë	51	17			1
20	Gllavatin	81	14			3
21	Gojbulë	242	57	1	3	2
22	Gracë	213	11	8		2
23	Gumnishtë	1	47			
24	Hercegovë	101	6			
25	Karaçë	23	15			
26	Kollë	84	25			
27	Kunovik	1	3			
28	Kurillovë	2	9		2	1
29	Liçej	72	4			
30	Lumadh	229	36	7	5	3
31	Maxhunaj	531	64	8	6	6
32	Mihaliq	285	19	2		
33	Miraçë	1	4			
34	Nedakoc	53	9	3		
35	Novolan	285	60	5		3
36	Oshlan	116	16	1	1	1
37	Pantinë	314	52	2	1	5
38	Pasomë	140	26	2		3
39	Pestovë	263	18	8	6	2
40	Prelluzhë	692	179	4	23	6
41	Reznik	266	75	3	3	2
42	Ropicë	144	12			1
43	Samadrexhë	297	47		2	1
44	Sfraçak i Poshtëm	158	41	8	2	1
45	Shalë	85	30		3	1
46	Shlivovicë	2	14		1	
47	Shtitaricë	179	19	1		2
48	Skromë	11	15	2		3
49	Sllakoc	41	12		1	
50	Sllatinë	140	33		1	1
51	Smrekonicë	384	59	3		5
52	Stanoc i Epërm	559	51	21		4
53	Stanoc i Poshtëm	365	63	19	13	2
54	Stroc	128	63	1		
55	Studime e Epërme	62	18			2

56	Studime e Poshtme	169	34			2
57	Taraxhë	7	2			
58	Tërllobuq	10	17			
59	Vërmicë	131	24			2
60	Vesekoc	2	10			
61	Vilanc	63	12	1		1
62	Zagorë		3			
63	Zhilibodë	61	48			1
	<b>Totali</b>	<b>9648</b>	<b>2178</b>	<b>149</b>	<b>90</b>	<b>102</b>

Gjatë viteve 70-të, pati disa lëvizje pozitive për sa i përket zhvillimit ekonomik, kur u ngritën disa kapacitete industriale, siç ishin: fabrika e llamarinës së zinkuar, fabrika e konfeksionit, ajo e bojërave dhe ilaçeve, etj. Në këtë periudhë funksiononin edhe tri ndërmarje publike, si dhe një ndërtimore. Gjithashtu u vu në funksion edhe sistemi i ujitjes, i cili ishte përparësi e madhe për fermerët lokal. Më 1976 u aplikua masa e grupëzimit të tokave, që intensifikoi zhvillimin e bujqësisë së kësaj treve.

Ekonomia e Vushtrrisë u riaktivizua pas luftës, por në shkallë shumë të ulët. Sektori privat është bartësi kryesor i zhvillimit ekonomik. Gjithsej biznese të regjistruara në komunë janë 1739, ku dominojnë ndërmarrjet tregtare.

Numri i NVM-ve është në rritje, kryesisht mbi bazë të shfrytëzimit të mjeteve private të sipërmarrësve.

Tradicionalisht, sektorët më të zhvilluar janë: bujqësia (ekstensive), zejtaria, industria e tekstitit dhe përpunuese.

#### 4.4.1 Industria

Industria pas konfliktit të fundit ka shënuar rënie të dukshme dhe kapacitetet e saj funksionojnë vetëm në masën 20%. Sektori i shërbimeve kryesisht përfaqësohet me dyqanet për riparimin e automjeteve, sallonet e bukuri dhe rrobaqepësisë dhe me disa ndërmarje ndërtimore. Këto shërbime mbulojnë 85% nga sektori privat, ndërsa shërbimet publike dhe industriale ofrohen nga ndërmarrjet publike komunale, që janë në pronësi të shtetit dhe të cilat nuk arrijnë të plotësojnë më shumë se 50% të nevojave.

Vushtrria kishte 3 fabrika të rëndësishme si: “Llamkos”, “Ekstra”, dhe “Vushteks”, të cilat janë në funksion me përjashtim të “vushteks” e cila ka ndërruar veprimtarinë pas privatizimit, e po ashtu “Llamkos” është privatizuar me spinof special 2 apo 3 herë, por për momentin është jashtë prodhimit. “Llamkos” pret privatizimin, si edhe shumë objekte të tjera në mbarë Kosovën. Xehetaria në këto anë ka gjurmë që nga Dardania antike, ajo është e shprehur në lokalitetet Gjytet dhe Galicë (jometalet dhe magnezet). Në rrethinën e Vushtrrisë, në largësi prej 4 – 5 km në sipërfaqe prej 6 km<sup>2</sup>, terreni përmban minerale “Tufi”, çka tregon që në bazë të hulumtimeve gjeologjike është konstatuar se ky mineral në këtë regjion paraqitet në shumë lloje dhe mund të shfrytëzohet për prodhimin e cimentos.

#### 4.5 Gjendja e përgjithshme mjedisore

Gjendja e përgjithshme mjedisore në Kosovë është jo e mirë si pasojë e ndërtimeve shpeshherë pa plan urbanistik, ndotjes nga trafiku, menaxhimi jo përkatës i mbeturinave dhe ujërave të zeza dhe aktivitetet ekonomike dhe industriale që krijojnë ndotje në mjedis. Problemet serioze mjedisore lidhen me shfrytëzimin

jo racional të burimeve natyrore, të cilat pastaj shkaktojnë ndotjen e ajrit, ujit dhe tokës, prishin pejsazhin, kërcënojnë biodiversitetin dhe burimet natyrore.

Përkundër progresit të konsiderueshëm që është bërë në vitet e fundit, si rezultat i shumë iniciativave dhe përmirësimeve, dëmtimet dhe degradimi i burimeve natyrore (pyjet, tokat bujqësore dhe ato pyjore, burimet ujore, flora dhe fauna) vazhdon.

Territori i komunës i nënshtrohet ndikimeve klimatike nga pellgu i Silnicës dhe ai i Ibrit. Ka mikroklimë me specifikat e veta në të cilën kanë ndikuar proceset kimiko-teknologjike, si rrjedhojë e zhvillimeve nga industria energjetike (KEK) në jug dhe industria e rëndë metalurgjike (Trepça) në veri. Territori ka një shkallë të lartë të lagështisë relative që varion nga 95 % - 47 %, përderisa kufijtë normal zakonisht janë prej 45-56 %.

Temperatura e ajrit është e ndryshueshme, ku vlera mesatare vjetore është 10.2°C, nga që muaji më i ftohtë është janari me -1.5°C, përderisa muaji më i nxehtë është gushti me temperaturë mesatare vjetore në 20.5°C. Amplituda vjetore e temperaturës së ajrit është 21.9°C, ku me vlerat ekstreme dhe me elementet tjera krijojnë klimën e regjimit kalimtar në mes të klimës mesatare kontinentale të ashpër malore, kur vjeshta është më e nxehtë se pranvera për 1.5°C.

Në regjimin e reshjeve atmosferike të territorit dhe rrethinës, ndikim parësor kanë aktivitetet ciklonike me prejardhje të ndryshme, të cilat manifestohen gjatë rrugëtimit të masave ajrore me shkallë të lartë të lagështisë dhe të ftohta nga Atlantiku, ndërsa ato të nxehtat nga jugu.

Në bujqësi, shumica e tokave janë të pjerrëta, nga të cilat shumë janë të zhveshura, kurse të tjerat shfrytëzohen për kullota dhe prodhimi bujqësor. Vushtrria është prodhuesi më i madh i patates në Kosovë. Është në fazën përfundimtare vendosja e pajisjeve në fabrikën e re (të parë) të përpunimit të patates, e cila fillon me prodhim në fillim të muajit shkurt. Vushtrria posedon një tokë tejet cilësore, me rreth 15.879 ha, nga të cilët rreth 7000 ha janë nën sistemin e ujitjes.

Blegtoria dhe pemtaria janë degë të rëndësishme të zhvillimit ekonomik të Komunës së Vushtrrisë, e cila, siç dihet ka një potencial dhe resurse të pasura me tokë. Vushtrria ka 16.954 hektarë tokë bujqësore dhe 13.664 hektarë me pyje që e bëjnë atë të ketë potencial të madh të zhvillimit të bujqësisë dhe blegtorisë. Rreth 7 mijë hektarë tokë bujqësore në Komunën e Vushtrrisë ujiten nga sistemi "Ibër-Lepenci", por sipërfaqja e tokës që mund të ujitet nga ky sistem mund të rritet, pasi që është duke shkruar rivitalizimi i rrjetit dhe i sistemit të ujitjes.

Aktualisht kopshte të pemtarisë intensive në Komunën e Vushtrrisë ka rreth 30 hektarë sipërfaqe, por ka rritje të vazhdueshme të sipërfaqeve.

## 5. KONTEKSTI LOKAL I MENAXHIMIT TË MBETURINAVE

### 5.1 Situata aktuale e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave në komunë

Aktualisht shërbimi i grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në Komunën e Vushtrrisë ofrohet në tërë territorin e komunës. Kompania publike “Uniteti” deklaron që ofron shërbimin për 100% të popullsisë sipas ekonomive familjare, bazuar në të dhëna të regjistruar nga vetë kompania në terren. Kjo kompani kryen faturimin dhe inkasimin e të hyrave nga tarifat e pastrimit nga bizneset dhe institucionet publike, ndërsa komuna kryen inkasimin për amvisërit.

Nga të dhënat e mundësuar nga kompania publike dhe komuna, për vitin 2020 nga KRM “Uniteti” kryhet shërbim në 17.203 ekonomi familjare, biznese dhe institucione.

Gjithashtu shërbimi i grumbullimit të mbeturinave kryhet në të gjitha bizneset aktive dhe institucionet në tërësi territoriale.

Table 4. Numri i klienteve në faturim (referuar të dhënave të ASK dhe të paraqitura nga KRU “Uniteti”)

Komuna	Klientë gjithsej në zonën kadastrale				Klientë të faturuar = shërbyer				
	Qyteti/Fshat	Ekonomi familjare	Biznese	Institucione	Gjithsej	Ekonomi familjare	Biznese	Institucione	Gjithsej
Vushtrria		15107 plus 1072 diasporë	1205	164	17548	15107 plus 1072 diasporë	860	164	17203

Kompania e cila është e licencuar për administrimin e mbeturinave dhe punon në bazë të rregullores për menaxhimin e mbeturinave në Komunën e Vushtrrisë, bazuar në dispozitat e Ligjit Nr. 04/L-060 për Mbeturina, e miratuar nga Kuvendi i komunës në vitin 2014. Si kompani publike punon sipas Ligjit Nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike dhe Ligjit Nr. 02/L-123 për Shoqëritë Tregëtare.

Aspektet operacionale të menaxhimit të mbeturinave në Vushtrri udhëheqen nga KRU “Uniteti”. Për të cilën aksionare me 23% është komuna. KRU “Uniteti” është kompani publike, e cila operon me vetëfinancim. Kompania shërben tri kategori të konsumatorëve, respektivisht konsumatorët e ekonomive familjare, bizneset dhe institucionet. Po ashtu kompania ofron shërbim në grumbullim të mbeturinave derë më derë. Kjo kompani shërbimin e saj e zhvillon duke u bazuar në dy aktivitetet: primar (grumbullimi dhe depozitimi i mbeturinave) dhe sekondar (me kontrata të veçanta si larje-fshirje, mirëmbajtje hapësirash të gjelbra etj).

Kompania nuk e bën grumbullimin e mbeturinave të ngurta ndërtime, si dhe mbeturinat e hekurit, ndërsa mbetjet shtazore grumbullohen me kërkesë nga komuna, me procedurë dhe kontrata të veçanta dhe gjatë procesit ato dezinfektohen përmes gëlqerosjes.

Aktivitetet e saj, kompania i realizon përmes departamenteve operative dhe shërbimit për konsumatorë, të cilat përbëjnë tërësinë e ndërmarrjes.

Lidhur me krahasimin e të dhënave dhe raporteve mbulueshmëria e territorit të Komunës së Vushtrrisë me ofrimin e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave është 100%, zvogëlimin e shkallës së hedhjes ilegale në 90% (referuar raporteve të deponive ilegale sipas krahasimit të viteve referente 2019 dhe 2018). Referuar PKMM këto të dhëna do të përkohjnë me përmbushjen e Qëllimit 1: Rritja e qëndrueshmërisë së

sistemit të grumbullimit të mbeturinave; Qëllimi 4: Reformat administrative(50%); Qëllimi 5: Vetëdijësimi (80% shërbimin primar të grumbullimit).

## 5.2 Mbuleshmëria me shërbimin e menaxhimit të mbeturinave

Shërbimi në Komunën e Vushtrrisë është i ndarë në tri kategori (A, B dhe C). Kategoria A karakterizohet nga grumbullimi kolektiv (zona qendër e qytetit), ndërsa kategoria B karakterizohet në grumbullim derë më derë në zonat urbane dhe rurale. Në kategorinë C ka edhe disa zona ku shërbimi ofrohet në saje të kontratave që nënshkruhen prej bizneseve apo institucioneve me kompaninë ”Uniteti”.

Përsa i përket zonës rurale automjetet e grumbullimit gjatë ditëve të punës do të kenë në shërbim të gjitha fshatrat e Vushtrrisë dhe shërbimi do të bëhet gjatë 5 ditëve të punës nga e hëna deri të premtën.

Në tabelën më poshtë tregohet se si janë të shpërndarë në territorin e komunës sistemet e grumbullimit të mbeturinave referuar kapacitetit teknik dhe zonave të grumbullimit:

Table 5. Itinerari i grumbullimit të mbeturinave në fshatra

E hënë	E martë	E mërkurë	E enjte	E premtë
Sllatinë	Karaçë	Akrashticë	Maxhunaj	Balincë
Smrekonicë	Sfaraçak i Epërm	Shtitaricë	Dumnicë e Epërme	Liqej
Dobërllukë	Sfaraçak i Ulët	Druar	Dumnicë e Mesme	Vërnice
Pasomë	Pantinë	Shallë	Dumnicë e Ulët	Resnik
Tërllobuq	Oshlan	Kollë	Studime e Epërme	Bukosh
Banjskë	Mihaliq	Prelluzhë	Studime e Ulët	Stanoc i Epërm
Gojbulë	Beçuk	Zhilivodë	Stanoc i Epërm	Stanoc i Ulët
Stroc	Nedakoc	Bivolak	Gracë	Lumadh
Galicë	Gllavatin		Sllakoc	Brusnik
Beçiq			Ceceli	Taraxhë
Duboc			Ropicë	Pestovë
			Vilanc	Dolak
			Samadrexhë	Novolan
				Bukosh

Sipas të dhënave të ofruara, shërbimi ofrohet për 15.870 ekonomi familjare rezidente apo jorezidente (përfshirë mërgimtarët), për 1205 biznese aktive dhe joaktive dhe 164 institucione në komunë. Sasia vjetore e grumbulluar e mbeturinave llogaritet të ketë qenë (viti 2019) rreth 220513 tonë mbeturinë në vit.

## 5.3 Forma e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave urbane

Shërbimi i mbledhjes dhe grumbullimit të mbeturinave konsiston në mbledhjen e mbeturinave urbane të depozituara nga qytetarët, bizneset dhe institucionet brenda kontejnerëve publikë dhe atyre individualë, si



dhe rreth tyre, dezinfektimi i kontejnerëve dhe vendit përreth, transportimi i mbeturinave urbane me makinën teknologjike deri në pikën përfundimtare të depozitimit.

Ky shërbim që ofrohet gjatë gjithë vitit përfshin gjithë zonën e administrimit komunal (100%).

Sistemi aktual i pikave të grumbullimit mbeturinave (PGM) përbëhet nga kontejnerë metalik me rrota me volum 1.1m<sup>3</sup>, të pozicionuar në anë të rrugëve në pika të përbashkëta publike të miratuara paraprakisht nga autoritetet komunale, sipas planit për riorganizimin e zonës qendër në Komunën e Vushtrrisë. Largësitë mesatare midis PGM variojnë sipas dendësisë së popullsisë 0235 me frekuencë 100-150 m distancë, në zonën e qendrës ku është e përqendruar pjesa më e madhe e bizneseve, institucioneve dhe banorëve, si dhe zonat e tjera të qytetit të Vushtrrisë, në 200-400m.

#### 5.4 Orari i operimit (referent 2019-2020)

Njëkohësisht ekzistojnë dhe lokacione të përbashkëta individuale/kolektive ku kontejnerët janë të pozicionuar brenda territoreve të institucioneve apo subjekteve private. Gjendja aktuale PGM paraqitet e mirë, megjithëse ekziston një seri problemesh për shkak të dëmtimeve të kontejnerëve dhe higjenes si pasojë e sjelljes qytetare. Në zonën urbane ky shërbim kryhet në nivel të kënaqshëm dhe vërehet që PGM janë të pastra dhe dezinfektuara pothuajse rregullisht nga ndërmarrja e pastrimit.

Kompania KRU “Uniteti” ofron shërbimin e grumbullimit të mbeturinave për ekonomitë familjare (amvisëritë) dhe për institucionet e bizneset e komunës. Konkretisht kompania zhvillon këtë sistem të grumbullimit të mbetjeve sipas kategorizimeve:

Grumbullimi i mbeturinave në ekonomitë familjare (amvisëritë) duke përdorur dy sisteme për grumbullimin e mbeturinave:

A.Sistemi derë më derë, i cili aplikohet në amvisëritë me banim individual, ku mbeturinat hedhen në kontejnerë plastikë me kapacitet 120-240 litra, dhe grumbullohen 1 herë në javë nga kompania.

B.Sistemi i grumbullimit të mbeturinave me kontejner 1.1 m<sup>3</sup>, i cili aplikohet në ato njësi ekonomike familjare me banim kolektiv (ndërtesa shumëkatëshe) apo në koncentime të institucioneve publike, ose bizneseve të vogla, ku shërbimi ofrohet nga kompania dhe realizohet një herë në ditë në banesa kolektive në zonën qendër, ndërsa nëpër institucione shërbimi kryhet varësisht zbrazjeve me frekuencë 1 herë në javë.

Kryesisht gjendja fizike e kontejnerëve është e mirë dhe vendlokacionet e pikave të grumbullimit janë të organizuara mirë dhe me rrethojat estetike (gjithsej 18 lokacione të grumbullimit të mbeturinave me prezencë prej 2- 5 kontejnerë 1.1m<sup>3</sup>).

Aktualisht shërbimi i grumbullimit dhe transportit të mbetjeve ofrohet në 66 fshatra të Komunës së Vushtrrisë (100%) Në këto fshatra shërbimi është i plotë dhe kryhet 4 herë në muaj.

## 5.5 Përmbledhje e gjetjeve në menaxhim mbeturinash

Në tabelën e mëposhtme do të përmbliken të dhëna të përgjithshme të mjedisit që lidhen drejtpërdrejt me menaxhimin e mbeturinave në komunë.

Table 6. Të dhëna mbi çështjet mjedisore lidhur me menaxhimin e mbeturinave

<b>TE DHENA TE PERGJITHSHME</b>	<b>KOMUNA VUSHTRRI</b>
<b>MATJE MBI PËRBËRJEN E MBETURINAVE?</b>	<b>JO</b>
<b>PIKA TË DEPONIVE ILEGALE TË GRUMBULLIMIT TË MBETJEVE</b>	<b>11</b>
<b>VENDE TË AUTORIZUARA TË DEPOZITIMIT TË MBETURINAVE (PGM)</b>	<b>18</b>
<b>VENDE TË PAAUTORIZUARA PËR DEPOZITIMIN E MBETURINAVE</b>	<b>20</b>
<b>VENDDEPOZITIME ILEGALE QË JANË ELEMINUAR</b>	<b>15</b>
<b>VEND I CAKTUAR PËR DEPONIMIN E MBETJEVE INERTE</b>	<b>FSHATI STROC</b>
<b>% E MBETJEVE QË SHKOJNË NË DEPONINË E MITROVICËS</b>	<b>100% MBETURINE AMVISËRIE</b>
<b>% E MBETJEVE NË VENDDEPOZITIM TË AUTORIZUAR</b>	<b>0%</b>
<b>% E MBETJEVE NË VENDDEPOZITIME ILEGALE</b>	<b>NUK KA TË DHËNA</b>
<b>SISTEM PËR NDARJE NË BURIM</b>	<b>PO (BUKOSH)</b>
<b>SASIA E MBEJTEVE E MBLEDHUR DHE E PËRPUNUAR (TON/VIT)</b>	<b>60</b>
<b>% E MBETJEVE TË MBLEDHURA DHE TË PËRPUNUARA</b>	<b>0</b>
<b>A KA NISMA PËR KOMPOSTIM?</b>	<b>PO</b>

Në bazë të këtyre të dhënave në Komunën e Vushtrrisë:

- Gjenden rreth 38 pika të grumbullimit të mbeturinave të plotësuara mëeinfrastrukturë me kontejnerë;
- Gjenden gjithsej vende të paautorizuara për depozitimin e mbeturinave, kryesisht të natyrës së mbetjeve inerte, të përziara dhe voluminoze. Referuar të dhënave prej 26 në total, 15 deponi ilegale janë pastruar dhe 11 janë aktive të parehabilituara;
- Mbeturinat komunale depozitohen në deponinë komunale të Mitrovicë;
- Komuna posedon një vend të caktuar për grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve inerte, në zonën rurale në fshatin Stroc.



Figure 5. Deponia në fshatin Stroc për mbeturina Inerte

## 5.6 Riciklimi i mbeturinave

Sektori i riciklimit në Kosovë është në hapat fillestarë të zhvillimit. Aktualisht kjo industri është e lokalizuar në biznese të vogla që kryesisht merren me sortimin e materialit të riciklueshëm dhe shitjen e tij për tregun vendor apo të jashtëm. Tregu i shitjes së materialit të riciklueshëm kryesisht është i fokusuar në materialet e riciklueshme si: metali/alumini, plastika sipas disa llojeve të plastikës, letra dhe kartoni. Cmimi i shitjes varion në treg sipas bursës internacionale dhe ku cmimet kryesisht shkojnë sipas fraksioneve: letra 3-4-cent/kg; plastika 20-26cent/kg, alumini/hekuri deri në 70cent/kg. Për momentin aktiviteti i grumbullimit realizohet prej veprimtarisë joformale në shkallë të ulët, përderisa ai i paketimit dhe presimit prej bizneseve të vogla lokale. Këto veprimtari joformale nuk monitorohen prej komunës apo organeve tjera përgjegjëse. Përpos fraksioneve të lartpërmendura, në rajonet përreth Komunës së Vushtrrisë ka iniciativa prej bizneseve të vogla tjera për grumbullimin e materialit qelq dhe përpunimin e tij, megjithatë janë në shkallë fillestare. Në çdo rrethanë, komuna duhet të hartojë politika që adresojnë ndarjen në burim dhe riciklimin e mbeturinave si pjesë e objektivave për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave komunale dhe zvogëlimin e sasisë së mbeturinave të depozituara në deponinë rajonale të Mitrovicës. Në Komunën e Vushtrrisë janë shpërndarë 1350 shporta për riciklim, të verdha 120l dhe 240l, në amvisëri, shkolla dhe institucione. Ballimi bëhet në ndërmarrjen sociale në fshatin Bukosh.

Table 7. Shpërndarja e shportave për riciklim me kapacitet 120 l dhe 240 l

Qendër për grumbullim e mbeturinave të ndara.			
Prezntim hartografik (Ortofoto etj)	Emri i vendbanimit ku gjendet pika e grumbullimit dhe adresa	Numri i ekonomive familjare që kanë qasje në infrastrukturën për ndarjen e mbeturinave në burim	foto e lokacionit
a	b	c	dh
	zona ish varrezat e qytetit	600 ekonomi familjare të furnizuara me 600 shporta 240 dhe 120 litershe	
	zona Mustafa Venhari	300 ekonomi familjare të furnizuara me 300 shporta 240 litershe	
	lagja Bekim Berisha Abeja	100 ekonomi familjare të furnizuara me 100 shporta 240 litershe	
	lagja Bahri Kuqi	150 ekonomi familjare të furnizuara me 150 shporta 240 litershe	
	<b>36 institucione të arsimit</b>	<b>200 copa 240 l</b>	

Shpjegim (dh): Te regjistrohet numri i ekonomive familjare që janë brenda rrezes 250 m nga një pikë grumbullimi të mbeturinave që ofron ndarje të mbeturinave të riciklueshme, plus numrin e ekonomive familjare që janë pajisë me komposter plus numrin e ekonomive familjare në rreze 5 km nga një qendër për grumbullim e mbeturinave të ndara.

## 5.7 Kompostimi

Në Komunën e Vushtrrisë raportohen nisma për kompostim edhe pse potenciali parashikohet të jetë shumë i lartë pasi kjo komunë posedon një pjesë të konsiderueshme të popullsisë që jetojnë në zona rurale, të cilët gjenerojnë sasi të vogla të mbetjeve inorganike dhe sasi të mëdha të mbetjeve organike që lidhet me veprimtarinë prodhuese të tyre. Vlen për t'u përmendur fakti që edhe pse në këtë komunë ka potencial të lartë të gjenerimit të mbetjeve organike apo lëndë drusore, si pasojë e hapësirave të gjelbra që posedon, aktualisht ka aktivitet për kompostim në fshatin Bukosh ku janë shpërndarë 150 komposterë.

## 5.8 Administrimi i mbeturinave të vëllimshme dhe rrymave tjera

Një faktor tjetër që ndikon në aspektin estetik dhe shëndetsor për qytetarët e Komunës së Vushtrrisë është edhe hedhja pa kriter e mbeturinave voluminoze, kryesisht inerte, mbeturinave të vëllimshme, të papranueshme për sistemin e mbledhjes së mbeturinave. Mbeturinave nga prishja e ndërtimeve apo të ashtuquajturat mbetje të ngurta janë mbetje si gurë, dhe, beton, tulla, etj., që mbeten nga veprimtaritë e ndërtimit, rindërtimit, riparimit dhe prishjes së ndërtesave, shtëpive dhe strukturave të tjera. Shpesh këto mbetje hedhen të përziera me mbetje urbane, duke impaktuar cilësinë dhe efektivitetin e shërbimeve apo edhe hedhen në mënyrë të pakontrolluar duke krijuar prezencë të deponive të egra ilegale të dëmshme për mjedis dhe shëndetin e banorëve. Momentalisht ka sistem të instaluar prej kompanisë "Uniteti" për grumbullimin e tyre të veçantë (mbeturinat e vëllimshme). Komuna së fundmi ka përcaktuar një lokacion për dërgimin e mbeturinave inerte prej gjeneruesve të mbeturinave megjithatë zbatimi i rregullores për hedhje të kontrolluar të kësaj kategorie të mbeturinave nuk gjen zbatim tek prodhuesit e këtij fraksioni të mbeturinave (shkaku largësia e deponisë në fshatin Stroc 16 km nga qendra).

Referuar organizimit të veçantë të grumbullimit për mbetjet prej eshrave, sipas informatave nuk posedohet një organizim i veçantë apo trajtim i kësaj kategorie të mbetjeve të rrezikshme.

Mbetjet tjera të rrezikshme duke përfshirë mbetje spitalore prej klinikave të mjekësive familjave bashkohen me rrymën e mbeturinave të përgjithshme dhe dërgohen në deponi pa trajtim të veçantë. Krijimi i sistemeve të integruara të mbeturinave dhe organizimi i shërbimit referuar llojit të mbeturinave të gjeneruara kërkon angazhim të të gjithë akterëve në proces me rëndësi të veçantë edhe inspektoriatin. Komuna në planet e saj parasheh trajtimin e mbeturinave referuar rrymës që i përkasin, si dhe krijimin e qendrave të ndarjes në njësi komunale, duke i bashkërenduar me zhvillimin e fushatave të informimit për qytetarë.

## 5.9 Deponimi i mbeturinave

Shërbimi i deponimit të mbeturinave për Komunën e Vushtrrisë ofrohet nga kompania regjionale “Uniteti”, përmes deponisë rajonale të Mitrovicës, e cila gjendet në fshatin Gërmovë në distancë prej 20 km në njërin drejtim. Mungesa e aseteve transportuese adekuate dhe trafiku rrugor parashihen si problematikë gjatë bartjes dhe deponimit të mbeturinave në deponi. Kostoja e deponimit ngarkon tarifën prej 6 euro për çdo ton të mbeturinave komunale të deponuara, tarifë kjo sa gjysma e tarifës së aplikuar nga Kompania për Menagjimin e Mbeturinave të Kosovës (KMDK). Mungesa e aktiviteteve të riciklimit e cila synon reduktimin e sasisë dhe volumit, si rrjedhojë reduktimin e kostove të transportit, adreson kërkesën e ngarkesës shtesë me kosto financiare referuar kostos së transportit, amortizimit të pajisjeve dhe efijencës në kohë.

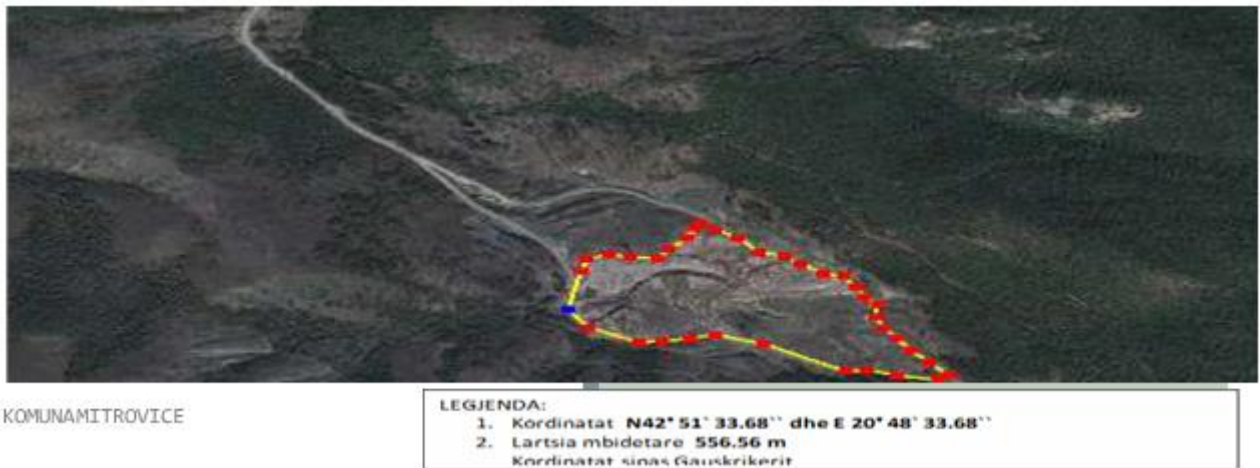


Figure 6. Deponia në Gërmovë, Mitrovicë

## 5.10 Shërbimet e pastrimit të rrugëve dhe shërbime tjera mirëmbajtjeje

Përpos organizimit të sistemit efikas për menaxhim të mbeturinave, impakt në aspektin mjedisor, estetik dhe shëndetsor të një komune, kanë edhe shërbimet e mirëmbajtjes së hapësirave publike. Referuar të dhënave, kompania regjionale “Uniteti” njësia në Vushtri përmes aktivitetit sekondar të kompanisë publike që bazohet në kontrata të veçanta me Komunën e Vushtrrisë është përgjegjëse sipas kushteve kontraktuale për:

- Menaxhimin dhe mirëmbajtjen e pastrimit të rrugëve.

## 5.11 Mjetet për ofrimin e shërbimit

Mjetet për ofrimin e shërbimit sipas të dhënave do të përmbliidhen në:

Kontejnerë për grumbullim

Të dhënat paraqesin se, Komuna e Vushtrrisë ka të shpërndarë në territorin e saj kontejnerë sipas shërbimit derë më derë 8200 shporta 120l apo nëpër pika të përbashkëta grumbullimi, 220 kontejnerë 1.1 m<sup>3</sup>. E gjithë kjo infrastrukturë është në pronësi të komunës dhe në shfrytëzim të kompanisë regjionale.

Në tabelën më poshtë jepet lloji dhe numri i kontejnerëve që operojnë në Komunën e Vushtrrisë:

Table 8. Logjistika e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave

NR.	LLOJI I KONTEJNERËVE	KAPACITETI	NR. KONTEJNERËVE 2020	VITI I FILLIMIT TË PËRDORIMIT	GJENDJA E TYRE
1	Plastik	240 litra	1350	2017-2019	E mirë
2	Plastik	120 litra	8200	2016-2019	E mirë
3	Plastik	1.1 m <sup>3</sup>	203	2018	E mirë
4	Metalik	1.1m <sup>3</sup>	60	2018	E mirë
5	Metalik (arkë)	7m <sup>3</sup>	7	/	

Në bazë të të dhënave të mbledhura, Kompania regjionale “Uniteti” operon me këto mjete për mbledhjen e mbeturinave komunale.

Table 9. Logjistika e operimit për grumbullimin e mbeturinave

Lloji i asetit	Tipi	Kapaciteti	Viti i prodhimit	Targat
a	b	c	ç	d
Kamionët për grumbullim dhe transfer				
Kamioni Nr. 1	IVECO Kompaktor	8 m <sup>3</sup>	2001	02-690-AB
Kamioni Nr. 2	IZEKO Kompaktor	8 m <sup>3</sup>	2001	02-708-AB
Kamioni Nr. 3	HYUNDAI minikomptaktor	5 m <sup>3</sup>	2009	02-502-BH
Kamioni Nr. 4	Mitsubishi minikomptaktor	5 m <sup>3</sup>	2009	02-682-AH
Kamioni Nr. 5	ISUZI minikomptaktor	4 m <sup>3</sup>	2014	02-330-CL

Kamioni Nr. 6	Scania vetngarkuese	7 m3	1988	02-936-CG
Kamioni Nr. 7	IVECO vetngarkues	7 m3	2001	02-680-AB
Kamioni Nr. 8	MERCEDES transporter	5 m3	1981	02-619-CE
Kamioni Nr. 9	MAN sisterna	10 m3	1986	02-523-BO
Kamioni Nr. 10	ULT 160 C ngarkues			
	Autofshisë mini			
Kamioni nr. 11	IVECO K3 Kompaktor	8 m3	2001	02-520-DQ
Kamioni nr. 12	MERCEDES K3 kompaktor	8 m3	2000	02-667-DO
MAZDA Automjet				
Mercedes			1999	02-427-DO
Fiat itachi	Ngarkues - eskavator		2003	
Traktor për grumbullim				
Traktori Nr. 1			2001	
Traktori me lug Nr. 2			2001	
Lloji i aseteve të (QPPRA) Qendrës për paketim të mbetjeve të riciklueshme				
Kamioni Nr. 1	ISUZI KOMPAKTOR	8.1 M3	2015	
Kamioneta Nr. 2	Citroen	2.1 Ccm		
Presha hidraulike 1	HMTO - 6040	5.5 kë	2015	
Presha hidraulike 1	HMTO - 6040	5.5 kë	2015	
Presha hidraulike 2	HMTO - 6040	5.5 kë	2015	
Presha hidraulike 3	HMTO - 6040	5.5 kë	2015	

Presja hidraulike 5	ASD - 250	5.5 kë	2015	
Vinci motorik	300	3000 kg	2015	
Vinci manual		1000 kg	2015	
Mulliri për bluarje të plastikës		7.5 kë	2017	

## 5.12 Financat dhe të hyrat financiare

Aktualisht Komuna në Vushtrri realizon inkasimin apo vjeljen e tarifës së shërbimit. Aplikimi i tarifave të përcaktuara në Rregulloren komunale për mbeturina, ndahet sipas kategorive të klientëve ku tarifat e aplikuar janë:

- Në kategorinë e konsumatorëve shtëpiakë aplikohet tarifa fikse 4.40 euro në muaj;
- Në kategorinë e konsumatorëve komercialë tarifa varion prej 5.4 për subjektet e vogla shërbyese në 13.10 euro në subjektet e mesme dhe të mëdha komerciale (për zbrasje të kontejnerit 1.1m<sup>3</sup>). Tarifa e përcaktuar për zbrasje të kontejnerëve 7m<sup>3</sup> është e përcaktuar në vlerë 36.8 euro/muaj.

Të dhënat mbi aspektet financiare të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në Komunën e Vushtrrisë janë paraqitur në dy tabelat në vijim, të cilat grupojnë përkatësisht (i) çështje të tarifës, faturimit dhe mbledhjes së të ardhurave nga subjektet pagues dhe (ii) të kostos të dhënies së shërbimit e buxhetimit të tij.

### 5.12.1 Çështje të tarifës, faturimit dhe mbledhjes të të ardhurave nga subjektet pagues

Së pari, të dhënat e mbledhura tregojnë një diferencë të theksuar midis numrit të subjekteve të cilëve ju faturohet tarifa e shërbimit dhe kanë realizuar pagësen e faturës, diferencë kjo e cila reflekton buxhetin e komunës për realizimin e këtij shërbimi (inkasimi për amvisëri 56 %, mbulimi me shërbim 100%).

Sipas të dhënave të ofruara prej komunës dhe kompanisë, inkasimi prej vitit 2018 është në rritje si efekt i shtrirjes së shërbimit në nivel territorial dhe referuar të dhënave të ofruara për vitin 2019 vlerësuar me numrin e bizneseve në faturim të kostos të dhënies së shërbimit në vitin 2018 dhe inkasimit të tij.



Table 10. Të dhëna lidhur me inkasimin për shërbimin e grumbullimit të mbeturinave, komuna dhe KRU "Uniteti"

Viti raportues 1 janar - 31 dhjetor 2019					
Emri i operatorit	Kategoritë e klientëve të shërbyer	Faturimi (të hyrat)		Arkëtimi	
		Vlera €	Nr. i faturave të lëshuara	Vlera €	Nr. i faturave të arkëtuara
a	b	c	ç	d	dh
KRM UNITETI	Amvisëritë	626,524.80	47,464	419,777.63	31,801
	Bizneset	58,750.00	10,812	51,329	9,446
	Institucionet	186,063.54	624	159,184.10	533
	Shërbimet e kontraktuara				
Operatori 2	Amvisëritë				
	Bizneset				
	Institucionet				
	Shërbimet e kontraktuara				

\*Numri ekonomive familjare sipas të dhënave nga komuna

Shuma potenciale e të ardhurave nga niveli aktual i shërbimit, sipas tarifave që zbatohen aktualisht për subjektet pagues është përlogaritur në bazë të numrit të familjeve që marrin shërbim të rregullt të menaxhimit të mbetjeve, numrit gjithsej të bizneseve, si dhe numrit gjithsej të institucioneve në Komunën e Vushtrrisë.

Sipas të dhënave të raportuara inkasimi për vitin referent 2020 sipas shërbimit vetëm në klientët ku ofrohet shërbimi, grumbullimi i mbeturinave është rreth 56% për amvisëri residente, sipas raportimit krahasues arkëtimi për shërbim për të gjitha kategoritë (vitin 2019) të hyrat janë rreth 402.090,83, ndërkohë në 2020 është 470.966,79 euro, e cila tregon një përqindje të mirë të rritjes së shkallës së inkasimit. Njëherësh komuna sipas kontratave të ndryshme për aktivitetet sekondare që ofrohen prej kompanisë publike, ofron pagësë konform buxhetit (viti 2019) sipas kontratës, menaxhimi, mirëmbajtja dhe pastrimi i rrugëve për një vit 68.000,00 €.

Shpenzimet e deklaruara nga Kompania regjionale "UNITETI" në Mitrovicë, për njësin në Vushtri për vitin 2020 janë:

Shpenzimet për paga të punëtorëve: 356,682.00 bruto

Shpenzimet për derivate: 82,458.00 pa tvsh

Shpenzime tjera (administratë, mirëmbajtje, borxhe të këqija, bufeja, tatim në pronë, energji elektrike etj): 93,207.54

### 5.13 Përmbledhje e gjetjeve kryesore nga vlerësimi i gjendjes fillestare

Duke konsideruar si bazë reference vitin 2019-2020. Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve në Komunën e Vushtrrisë ka një kosto gjithsej prej mbi 600.000 euro/vit pa llogaritur kostot kapitale.

- o Shërbimi ofrohet përafërsisht për 100% të popullsisë.
- o Shpeshtësia (frekuenca) e mbledhjes së mbetjeve urbane është cdo ditë / javë për zonën urbane të qendrës së qytetit dhe një herë në javë për zonat rurale ku përfshihen të gjitha njësitë e tjera administrative.

- o Me riorganizimin territorial të shërbimit referuar efektivitetit dhe efijencës, objektivi strategjik i komunës për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve është plotësimi me infrastrukturë të grumbullimit për 2% amvisëri në territorin e saj referuar politikave të mëparshme të komunës për pajisje dhe unifikim të mjeteve të kryerjes së shërbimit.
- o Me shtrirjen e shërbimit në komplet territorin dhe referuar mjeteve motorike të vjetëruara, komuna duhet të adresojë çështjen për përmirësimin e kapaciteteve të operimit për grumbullimin dhe transportimin e mbeturinave.
- o Deri më tani, komuna ka përmbushur objektivin e kësaj strategjike për shtrirje të shërbimit në njësi territoriale të territorit komunal.

## 5.14 Nevojat dhe prioritetet

Gjenerimi i mbetjeve në territorin e komunës ka efekt të drejtpërdrejtë në zhvillimin e turizmit dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik, i cili është prioriteti kryesor i Komunës Vushtrisë nga pikëpamja ekonomike si dhe në integritetin e zonave të mbrojtura mjedisore.

Nevojat të cilat duhen marrë parasysh në zbatimin e planit në harmoni dhe me planin komunal për menaxhim të mbeturinave të komunës janë renditur si me poshtë:

- Rehabilitimi i zonave me ndotje prej deponive ilegale dhe revitalizimi i tyre, duke i kthyer në zona të gjelbra me vlerë rekreative për qytetin, të tjerat në përputhje me normat e sigurisë;
- Inventarizimi dhe diagnostikimi i venddepozitimeve, si dhe përcaktimi i prioritetëve, planifikimi dhe raportimi;
- Zhvillimi i infrastrukturës së përshtatshme për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave;
- Aprovimi i një buxheti të mjaftueshëm për menaxhimin e mbeturinave referuar planeve dhe objektivave;
- Hartimi i programeve për ndarje në burim të mbeturinave;
- Krijimi i kushteve të duhura për donatorët ndërkombëtarë për të financuar infrastrukturën e nevojshme;
- Forcimi i mekanizmave për mbledhje më të mirë të tarifave, zbatimin e sanksioneve dhe monitorimi i shërbimit në përgjithësi.

Sipas qëllimeve të vendosura në planin për menaxhim të mbeturinave komunale, objektivat primare në menaxhim të mbeturinave komunale janë fokusuar në marrjen e masave emergjente për të ndryshuar situatën, përmirësimin e performancës komunale për mbledhjen, transportin dhe depozitimin e sigurt të mbeturinave komunale, si dhe rritjen e efijencës dhe efikasitetit të shërbimeve të ofruara.

Kjo do të përfshijë zbatimin e skemave për shtrirjen e shërbimit bazik në nivel të komplet territorit dhe popullsisë së shërbyer dhe aktivitete tjera që rrisin performancën për ofrimin e shërbimeve bazike, zbatimin e programeve të minimizimit të mbeturinave, përfshirë ndarjen në burim për riciklim dhe kompostimin për të reduktuar në mënyrë progresive sasinë e mbeturinave për deponim final në deponi (2022-2026), si dhe trajtimin adekuat të mbeturinave me qëllim zvogëlimin e rrezikut që shkaktojnë në mjedis. Në të njëjtën kohë do të synojë rritjen e ndërgjegjësimit publik dhe përmirësimin e financave komunale për menaxhimin e mbeturinave.

Objektivat janë strukturuar duke marrë parasysh qëllimet e përcaktuara prej Komunës së Vushtrisë në planin komunal për menaxhim të mbeturinave 2016-2020, duke analizuar objektivat e vendosura dhe duke analizuar gjendjen ekzistuese të shërbimit të menaxhimit të mbeturinave në komunë. Krahas saj, vlerësimi i gjendjes ekzistuese të sektorit rishikojnë përmbushjen e objektivave të përcaktuara në plan dhe nevojën për plotësime shtesë apo rishikimin e tyre.

Për sa i përket vendosjes së objektivave sipas PKMM 2022-2026, në mënyrë të përmbledhur ato në disa qëllime konsistojnë apo synojnë që:

1. Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në mënyrë të unifikuar në nivel territorial.
2. Të sigurojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të gjeneruara dhe të garantojë eliminimin e të gjitha depozitimeve të përkohëshme të pakontrolluara brenda territorit të komunës.
3. Të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën dhe zbatimin e skemës optimale të nevojshme për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar të tyre për të përmbushur objektivat kombëtare të reduktimit dhe ripërdorimit të mbeturinave.
4. Të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për destinacionin final, si shkak i aktivitetit të riciklimit dhe kompostimit.
5. Të realizojë në mënyrë graduale dhe në përputhje me parimin “ndotësi paguan” mbulimin e kostos së shërbimit nga të ardhurat prej tarifës, duke marrë në konsideratë mundësitë dhe vullnetin e banorëve, bizneseve dhe institucioneve për të paguar.

*Objektivi kryesor i planit bazohet në objektivat kombëtare për menaxhim të mbeturinave lidhur me ndërmarrjen e masave përmes së cilave, komuna do të duhej të zvogëlojë sasinë e mbeturinave që aktualisht krijohen me qëllim ngritjen e sistemit të qëndrueshëm për menaxhimin e mbeturinave komunale.*

Në harmoni me këto politika, Komuna e Vushtrise do të planifikojë objektiva specifike duke u fokusuar në:

- Zvogëlimin e krijimit të sasisë së mbeturinave në burim, si dhe zvogëlimin e sasisë së mbeturinave që duhet të deponohen;
- Ngritjen e infrastrukturës për ndërtimin e sistemit të integruar në menaxhimin e mbeturinave (zvogëlim – ripërdorim - riciklim), pra për të krijuar kushtet për funksionim më efektiv të sistemit;
- Zvogëlimin e rrezikut nga mbeturinat;
- Kontributin për ngritjen e punësimit në vend;
- Ngritjen e kapaciteteve për menaxhimin e mbeturinave;
- Përmirësimi i shërbimit për mbledhjen e mbeturinave komunale (përmirësimi i sistemit aktual, zgjerimi/plotësimi i zonave të grumbullimit, ekzaminimi dhe harmonizimi i kapaciteteve për deponimin e mbeturinave);
- Edukimin e publikut, ngritja e vetëdijes dhe ndërgjegjësimit;
- Rishqyrtimin e rregulloreve për menaxhimin e mbeturinave.

## 6. PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

### 6.1 Planifikimi strategjik dhe vizioni

Politikat e nivelit qendror dhe lokal në Kosovë në menaxhim të mbeturinave parashtrojnë si domosdoshmëri zhvillimin e alternativave të qëndrueshme përmes praktikave të trajtimit të mbeturinave sipas llojit të tyre. Vazhdimi i sistemit aktual të deponimit të mbeturinave nuk konsiderohet të jetë një opsion i qëndrueshëm si rezultat i zvogëlimit të kapacitetit të deponive, vijuar me politikat sociale, ekonomike dhe mjedisore.

Strategjia e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave dhe Plani i Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave, kanë përcaktuar 2 periudha të rëndësishme kohore: faza e parë dhe e dytë (2013-2017 dhe 2017-2022), ku synohet përparimi drejt standardeve të BE dhe arritja e standardeve dhe objektivave të BE. Në këtë kuadër, politikat nacionale synojnë progresin gradual drejt përmirësimit të situatës aktuale drejt standardeve kombëtare e ndërkombëtare.

Referuar politikave të nivelit lokal, zhvillimi i Planit Komunal për Menaxhim të Integruar të Mbeturinave synon të adresojë zgjidhje efikase dhe me kosto efektive për të zvogëluar sasinë e mbeturinave të deponuara, për të menaxhuar në mënyrë efektive mbetjet e ngurta dhe për të mbrojtur shëndetin e njeriut dhe mjedisin.

Vizioni i planit lokal të menaxhimit të integruar të mbeturinave të Komunës së Vushtrrisë mori formë si një proces i analizimit të situatës aktuale dhe mundësive për hartimin e objektivave që synojnë menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave komunale.

Në fund, duke iu referuar statusit aktual të menaxhimit të mbeturinave, prioriteteve të përgjithshme, si dhe pritshmërive për zhvillimin e këtij sektori, vlerave dhe normave qytetare, nevojës për ndryshim, u përcaktua vizioni i komunës, i cili synon të jetë:

*“Komuna e Vushtrrisë një zonë me mjedis të pastër për rritjen e cilësisë së jetës, si dhe drejt një zhvillimi të qëndrueshëm ekonomik”*

Objektivi kryesor i planit bazohet në objektivat kombëtare për menaxhim të mbeturinave lidhur me ndërmarrjen e masave përmes së cilave, komuna do të duhej të zvogëlojë sasinë e mbeturinave që aktualisht krijohen me qëllim ngritjen e sistemit të qëndrueshëm për menaxhimin e mbeturinave komunale:

Në harmoni me këto politika, Komuna e Vushtrrisë do të planifikojë objektiva specifike, duke u fokusuar në:

- Zvogëlimin e krijimit të sasisë së mbeturinave në burim, si dhe zvogëlimin e sasisë së mbeturinave që duhet të deponohen;
- Përmirësimin e infrastrukturës për ndërtimin e sistemit të integruar në menaxhimin e mbeturinave (zvogëlim – ripërdorim - riciklim), pra për të krijuar kushtet për funksionim më efektiv të sistemit;
- Zvogëlimin e rrezikut nga mbeturinat;
- Kontributin për ngritjen e punësimit në vend;
- Ngritjen e kapaciteteve për menaxhimin e mbeturinave;
- Përmirësimin e shërbimit për mbledhjen e mbeturinave komunale (përmirësimi i sistemit aktual, zgjerimi/plotësimi i zonave të grumbullimit, ekzaminimi dhe harmonizimi i kapaciteteve për deponimin e mbeturinave);
- Edukimin e publikut, ngritja e vetëdijes dhe ndërgjegjësimit;
- Rishqyrtimin e rregulloreve për menaxhimin e mbeturinave.

Në këtë kontekst, objektivat e PMIM për Komunën e Vushtrrisë janë:

1. Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në mënyrë të unifikuar në nivel territorial.

2. Të sigurojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të gjeneruara dhe të garantojë eliminimin e të gjitha depozitimeve të përkohëshme të pakontrolluara brenda territorit të komunës.
  3. Të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën dhe zbatimin e skemës optimale të nevojshme për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar për të përmbushur objektivat kombëtare të reduktimit dhe ripërdorimit të mbeturinave.
  4. Të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për destinacionin final, si shkak i aktivitetit të riciklimit dhe kompostimit.
  5. Të realizojë në mënyrë graduale dhe në përputhje me parimin “ndotësi paguan” mbulimin e kostos së shërbimit nga të ardhurat prej tarifës, duke marrë në konsideratë mundësitë dhe vullnetin e banorëve, bizneseve dhe institucioneve për të paguar.
- Zbatimi i këtij plani do të shtrihet në planin kohor pesëvjeçar 2022 – 2026. Treguesit dhe buxheti i zbatimit të planit monitorohen dhe rishikohen çdo vit në kuadër të procesit të përgatitjes së paketës fiskale dhe buxhetit vjetor të komunës.

## 6.2 Objektivat dhe rezultatet e PKMM

Përcaktimi i objektivave shërben për të përcaktuar dhe menduar se çfarë do të jetë më e rëndësishme për Komunën e Vushtrisë, si dhe për të marrë një vendim përfundimtar mbi zhvillimin e shërbimit të pastrimit, grumbullimit dhe trajtimit të mbeturinave. Paraqitja e rezultateve ndihmon për të bërë zgjedhjet e duhura me fokus në përmirësimin e shërbimit dhe monitorimin e performancës së komunës së sektorit.

Për të përmbushur objektivat e këtij plani, Komuna e Vushtrise ka vendosur këta tregues për objektivat që do të realizohen nga zbatimi i planit.

**Objektivi 1:** Reforma administrative – krijimi i mekanizmit institucional/ligjor.

Sipas objektivës së parë duhet:

- Themelimi i sektorit për MM;
- Plotësimi me numër i stafit;
- Ngritja e kapacitetit të sektorit;
- Rishikimi i rregullores për MM.

Table 11. Objektivi 1 sipas PKMM

Objektivi 1: Reforma administrative – krijimi i mekanizmit institucional/ligjor.							
Komuna Vushtri							
Rezultati							
Totali	Komuna						

**Objektivi 2:** Ndarja e mbetjeve në burim për grumbullimin e diferencuar dhe reduktimi i mbetjeve nëpërmjet riciklimit dhe kompostimit:

a) Zgjerimi i skemës i ndarjes së mbeturinave të riciklueshme:

1. Plotësimi i skemës i ndarjes së mbeturinave të riciklueshme në zonën e qytetit;
2. Pajisja me shporta rrjete në banimet kolektive – zona urbane (15 copë);
3. Pajisja me shporta rrjete në zonën rurale (15 copë).

b) Zbatimi i skemës për kompostim të mbeturinave organike:

1. Pilotimi i kompostimit shtëpiak në zonën urbane për shtëpi individuale (1000 amvisëri).

Në këtë drejtim kjo objektivi e caktuar synon të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën dhe zbatimin e skemës optimale të nevojshme për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar për të përmbushur objektivat kombëtare për reduktimin e mbetjeve.

Për të arritur këtë objektivi, Komuna e Vushtrrise do të synojë ofrimin e këtij shërbimi në dy standarde, sipas ndarjes territoriale në dy zonat e shërbimit.

Tabela e rezultateve dhe treguesve të indikatorëve për Objektivin 2 paraqitet në mënyrë të përmbledhur si më poshtë:

Objektivi 2: Ndarja e mbetjeve në burim për grumbullimin e diferencuar dhe reduktimi i mbetjeve nëpërmjet riciklimit dhe kompostimit.

Table 12. Objektivi II sipas PKMM i ofrimit të shërbimit për ndarje në burim

Komuna Vushtrri		Mbulimi me shërbimin e grumbullimi të diferencuar dhe ndarjen në burim					
Rezultati	# Zona	Viti bazë 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Në qytetin e Vushtrrise është vendosur një sistem efektiv për mbledhjen e diferencuar të mbetjeve të riciklueshme	Zona I	0%	10%	20%	30%	35%	40%
	Zona II	0%	10%	20%	35%	45%	50%
Në qytetin e Vushtrrise është vendosur një sistem efektiv për mbledhjen e diferencuar të mbetjeve për kompostim	Zona I	0%	0%	15%	20%	25%	35%
	Zona II	0%	0%	15%	20%	25%	35%
Rezultati Komuna Vushtrri Riciklim		0%	10%	20%	30%	35%	40%
Rezultati Komuna Vushtrri kompostim		0%	0%	5%	7%	10%	15%
TOTALI		0%	5%	10%	12%	15%	20%

A) Nënobjektivi i sistemit të grumbullimit të mbeturinave: Ngritja e sistemit të grumbullimit të mbetjes së hirit

**Objektivi 3:** Organizimi i sistemit të grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme

- a) Hartimi i planit;
- b) Ngritja e sistemit dhe plotësimi me infrastukturë / kosto financiare.

**Objektivi 4:** Menaxhimi i grumbullimit të mbeturinave inerte

- a) Caktimi i lokacionit dhe funksionalizimi i tij bazik;
- b) Lokacioni transitor (Bukosh);
- c) Caktimi i lokacionit final për deponimin e mbetjeve inerte;
- d) Largimi dhe rehabilitimi i deponive ilegale (2022/2023).

**Objektivi 5:** Të realizojë grumbullimin, transportimin dhe ndarjen e mbeturinave të veçanta, me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvogëlimit të sasisë që përfundon në deponi

Për të realizuar këtë objektivi, komuna duhet të organizojë sistem të:

- 4.1 Grumbullimit dhe transportimit të veçantë të mbeturinave shtazore;
- 4.2 Grumbullimit dhe transportimit të veçantë të mbeturinave medicinale;
- 4.3 Menaxhimit të qendrushëm të mbeturinave ndërtimore;
- 4.4 Grumbullimit dhe transportimit të veçantë të mbeturinave të vëllimshme;
- 4.5 Grumbullimit dhe trajtimit të veçantë të mbeturinave të riciklueshme-fraksioni të thata;

#### 4.6 Grumbullimit dhe trajtimit të veçantë të mbeturinave organike për kompostim -fraksioni organike

Komuna do të vendosë një sistem tarifor i cili do të mbulojë kostot e ofrimit të shërbimit të largimit të këtyre mbetjeve dhe trajtimit të tyre

Table 13. Objektivi i V sipas PKMM

Objektivi 4: Të realizojë grumbullimin, transportimin dhe ndarjen e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvogëlimit të sasisë që përfundon në deponi							
Komuna Vushtri		Reduktimi i mbetjeve					
Rezultati	# Zona	Viti bazë 2020	2022	2023	2024	2025	2026
% e mbetjeve shtazore të grumbulluara, të cilat janë eliminuar nga rryma e mbeturinave të përbashkëta.	Biznese		80 %	90 %	95 %	95 %	95 %
% e mbetjeve medicinale të grumbulluara, të cilat janë eliminuar nga rryma e mbeturinave të përbashkëta.	Komplet territori	0%	20%	40%	60%	80%	95%
% e deponive ilegale të egra të eliminuara	Komplet territori	20%	80%	100%	100%	100%	100%
% e mbeturinave inerte të depozituara në deponinë inerte	Komplet territori	50%	90%	100%	100%	100%	100%
% e mbeturinave të vëllimshme të depozituara në qendrën e grumbullimit	Komplet territori	0%	50%	100%	100%	100%	100%
<b>Totali</b>	<b>Komuna Vushtrri</b>	35%	52%	76%	84%	92%	98%

**Objektivi 6:** Largimi dhe rehabilitimi i deponive ilegale (2022/2023);

**Objektivi 7:** Vetëdijësimi dhe informimi.



## 7. VLERËSIMI DHE ANALIZA E PËRBËRJES SË MBETURINAVE KOMUNALE

### 7.1 Kriteret për planifikim

Në bazë të legjislacionit ekzistues, Plani Komunal për Menaxhim të Integruar të Mbeturinave, do të fokusohet në planifikimin e programeve për minimizim dhe trajtim të sigurtë të mbeturinave sipas potencialit gjenerues të fraksioneve të mbeturinave komunale të gjeneruara, për të cilën Komuna e Vushtrrisë është drejtpërdrejtë përgjegjëse. Përgjegjësia e komunës duke u referuar kompetencave të komunave në pajtim me Ligjin për Mbeturina do të bazohet ndër të tjerash në:

- Hartimin dhe miratimin e planeve lokale për menaxhimin e mbeturinave;
- Përcaktimet e lokacioneve, bazuar tek plani hapësinor, sipas nevojave përkatëse për menaxhimin e mbeturinave komunale;
- Përcaktimin e tarifave për shërbimet e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave komunale;
- Caktimin dhe mbikëqyrjen e zbatimit të standardeve të shërbimit për ndërmarrjet e kontraktuara për grumbullimin e mbetjeve;

Krahas saj, një planifikim i programeve efikase të komunës në menaxhim të mbeturinave do të bazohet në kapacitetin gjenerues dhe të mbeturinave komunale, sipas përbërjes dhe mënyrës së menaxhimit të mbeturinave, mbeturinat komunale do të klasifikohen në:

- mbeturina urbane (mbeturina të amvisërisë),
- mbeturina të veçanta urbane (mbetje inerte e ndërtimore, mbeturina të vëllimshme: pajisje elektrike dhe mobiljesh, etj.) që prodhohen nga familjet apo njësitë tregtare,
- mbeturina të rrezikshme që prodhohen brenda territorit të komunës.

Në lidhje me burimet e gjenerimit të mbeturinave, mbeturinat urbane ndahen në dy rryma, sipas burimit të origjinës: (MF) mbeturinat e prodhuara nga familjet; (MB) mbeturinat e prodhuara nga bizneset dhe industrinë, ku përbërja e mbeturinave nuk ndryshon nga karakteristikat e mbeturinave urbane. Ndërkohë, rryma të tjera të mbeturinave do të klasifikohen si mbeturina masive, mbeturina të ngurta (inerte) që prodhohen në familje dhe që do t'i trajtojmë si <mbeturina të veçanta> për të cilat komuna duhet t'i ofrojë alternativa të përshtatshme për grumbullimin dhe transportin e tyre, megjithëse largimi i tyre është përgjegjësi direkte e prodhuesit. Një element kryesor i planifikimit të menaxhimit të integruar të mbeturinave është "identifikimi dhe shqyrtimi i alternativave" të qëndrueshme, duke ju referuar analizës së potencialit të gjenerimit të mbeturinave sipas fraksioneve dhe planifikimin e programeve për trajtimin e tyre. Planifikimi i programeve do të shqyrtojë mundësitë e ndryshme teknike dhe strategjike për menaxhimin e mbeturinave sipas planit të objektivave, vlerësimit të shkallës së zbatimit të tyre, avantazheve dhe disavantazheve ekonomike, ligjore, mjedisore, sociale, si dhe teknologjive në dispozicion për këto alternativa.

### 7.2 Gjenerimi i mbeturinave

Për të parashikuar se si do të menaxhohen mbeturinat në të ardhmen për Komunën e Vushtrrisë, duhet të vlerësohet gjenerimi aktual i mbeturinave që të parashikojmë ecurinë e tyre për një periudhë afatmesme (3-5 vite). Të dhëna të sakta për gjenerimin e mbeturinave nevojiten për planifikimin e një shërbimi të ri apo ndryshime në shërbimin ekzistues të grumbullimit të mbeturinave, për projektimin e tarifave lokale për konsumatorët, për hartimin e planit (për vlerësimin e gjendjes ekzistuese dhe përcaktimin e objektivave mbi fraksionet e mbeturinave), si dhe për procesin e monitorimit të zbatimit të planeve. Gjithashtu, ka rëndësi të përcaktohen, cilat fraksione të mbeturinave janë nën përgjegjësinë e komunave dhe cilat jo, të klasifikohen

mbeturinat sipas burimit të origjinës dhe të jepen zgjidhje për trajtimin e tyre, ku sipas burimit të klasifikohen nëse janë të dëmshme (të rrezikshme) apo jo, dhe në lidhje me kushtet e trajtimit/përpunimit të mbeturinave dhe metodat për t'u aplikuar që disponohen apo do duhet të sigurohen në të ardhmen prej Komunës së Vushtrrisë. Një nga pengesat kryesore në komuna në Kosovë është mungesa e të dhënave statistikore lidhur me sasinë dhe llojet e mbeturinave të gjeneruara në burim, për nivel territorial sipas komunave ku përgatitet planifikimi. Me qëllim parashikimin e administrimit të mbeturinave në të ardhmen në Komunën e Vushtrrisë, është e rëndësishme llogaritja e prodhimit aktual të mbeturinave, si dhe parashikimi për një periudhë afatmesme dhe afatgjatë, e shkallës së rritjes së tyre, në varësi me trendet e sjelljes konsumatore.

Këto të dhëna janë të rëndësishme për hartimin e planeve të sakta dhe mundësojnë llogaritjen e situatës aktuale dhe përcaktimin e objektivave, si dhe procesin e monitorimit në periudhë kalimtare apo të vazhdueshme. Në mungesë të këtij informacioni, komuna rekomandohet që gjatë përgatitjes së planeve strategjike t'i referohet normave dhe të dhënave kombëtare sipas Strategjisë të Republikës së Kosovës për Mbeturinat dhe Planit të Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave, ku përllogaritet gjenerimi 0.9 kg/banorë/ditë për zonat urbane dhe gjenerim 0.4 kg/banorë/ditë për zonat rurale, apo mesatarisht 0.78 kg/banorë/ditë, si edhe njëherazi t'i referohen raporteve mbi sasinë totale të deponimit të mbeturinave. Gjatë periudhës 2019- 2020, prej zyrtarëve të kompanisë regjionale "Uniteti" u grumbulluan të dhënat të nevojshme lidhur me sasinë e mbeturinave të grumbulluara në nivel komunal. Në bazë të këtyre të dhënave, duke iu referuar matjeve sipas metodave përkatëse dhe studimeve sipas raporteve të grumbulluara për këtë komunë, janë gjeneruar rezultate të besueshme për të ndërtuar strategjitë e ardhshme për menaxhimin e mbeturinave sipas rrymave të fraksionit të tyre.

Sipas të dhënave të grumbulluara, sasia totale e mbeturinave të grumbulluara për periudhë njëvjeqare prej janar-dhjetor 2019 janë depozituar rreth 21,528 tonë mbeturina në deponinë e Mitrovicës, prej kompanisë regjionale "Uniteti". Shprehur në muaj, rreth 1794 tonë në muaj janë grumbulluar prej shërbimit në Komunën e Vushtrrisë apo 68-70 tonë në ditë mbeturina janë gjeneruar prej banorëve në komunë.

Duke marrë në konsideratë që grumbullimi i mbeturinave kryhet në shtrirje 100% mbulueshmëri shërbimi, si edhe duke konstatuar prej informatave të kompanisë ku 70% e sasisë së mbeturinave të deponuara janë mbeturina të amvisërisë (edhe pse nuk ka ndonjë matje të saktë, andaj në konsideratë do të merret sasia totale dhe banorët rezidentë në këtë periudhë të matjes), kryesisht prej amvisërive rezidente (15870 ekonomi familjare apo 69700 banorë). Referuar situatës do të konsiderojmë që, përafrojmë që rreth 0.64 kg në ditë është norma mesatare e gjenerimit për kokë banori në Komunën e Vushtrrisë.

Përllogaritja e normës së gjenerimit të mbeturinave për kokë banori është variabël i ndryshueshëm që varet prej sjelljes së konsumatorit dhe faktorëve tjerë andaj rekomandohet komuna që analizën e gjenerimit të mbeturinave ta zhvillojë në kampion të caktuar në ekonomi familjare, biznese apo institucione në zona urbane dhe zona rurale.

Analiza e saktë e gjenerimit të mbeturinave për kokë banori, është indikator i përcjellës i të gjitha analizave të rrymave sipas fraksioneve në Planin e menaxhimit të integruar të mbeturinave komunale.

Table 14. Gjenerimi i mbeturinave për banorë në Komunë të Vushtrrisë, referuar sasisë së deponimit (periudhë gjashtëmujore)

Numri i amvisërive totale ASK	Numri i popullsisë ASK 2011	Numri i amvisërive të shërbyera rezidente	Numri i përafërt banorëve në ekonomi familjare rezidentë të shërbyer	Sasia totale e mbeturinave: amvisëri, biznese dhe institucione. Periudha e llogaritur është gjashtëmujore (ton)	Sasia mesatare e gjenerimit të mbeturinave për kokë banori		
					Ditë kg/ditë	Muaj kg/muaj	Vit kg/muaj
11867	69870				0.64 kg	19.2 kg	233.6

Table 15. Gjenerimi i mbeturinave për periudhë njëvjeçare në Komunën e Vushtrrisë

Numri i amvisërive të shërbyera	Numri i banorëve në ekonomi familjare të shërbyer	Sasia e mbeturinave: amvisëri, biznese dhe institucione X kg/ditë për banorë	Sasia mesatare e gjeneruar mbeturinave në nivel komunal		
			Ditë ton/ditë	Muaj ton /muaj	Vit ton /vit
14690	69870	0.64 kg	55.6	1692.06	20 304,81

Referuar këtyre të dhënave sasia e mbeturinave të gjeneruara për kokë banori në muaj për vitin 2020 është 19.2 kg, ndërsa për ditë është rreth 0.64 kg. Krahasimi i këtyre rezultateve me normën mesatare të përlogaritjes të ofruar prej nivelit qendror sa i përket shkallës së gjenerimit të mbeturinave për tërë Kosovën (mesatarja e llogaritur sipas agjencionit 0.78 kg mbeturinë/ditë/banorë, zona rurale 0.4 kg në ditë) ka dallim duke marrë në konsideratë karakterin gjysëmurban të komunës, duke gjeneruar 0.14 kg më pak mbeturinë në ditë për kokë banori.

Kjo përlogaritje merr në konsideratë vetëm llojin e mbeturinave të amvisërisë të grumbulluara dhe raportuara prej kompanisë regjionale “Uniteti”, grumbullimi i së cilës konsiston vetëm për rrymën e mbetjeve të amvisërisë (jo rryma tjera të mbeturinave si p.sh. mbetje voluminoze, prishjeve etj).

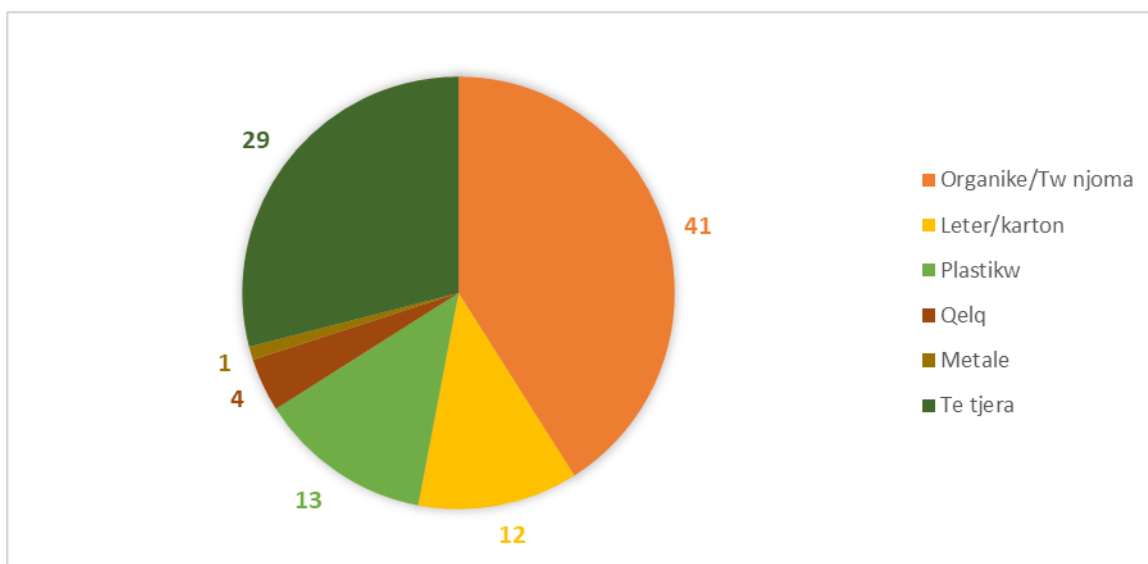
### 7.3 Përbërja e mbeturinave në Komunën e Vushtrrisë

Analiza e përbërjes së mbeturinave (analiza merkologjike/analiza e fraksioneve) komunale shërben kryesisht për të përcaktuar përbërjen e mbeturinave komunale dhe më konkretisht duke përcaktuar sasinë (peshën ose %) e fraksioneve të mbeturinave të riciklueshme, të kompostueshme apo mbeturinave të llojeve të tjera që gjenden brenda rrymës së mbeturinave komunale.

Përmes këtyre të dhënave do të mund të përcaktohet potenciali i mbeturinave komunale që mund të reduktohet, ripërdoret, kompostohet apo të trajtohet me teknika të tjera për përfitim energjie sipas skenarëve dhe opsioneve praktike, ekonomike për trajtimin dhe menaxhimin e mbeturinave të ngurta urbane sipas objektivave zhvillimore.

Aktualisht nuk ka asnjë matje të rrymave të mbeturinave sipas llojit që gjenerohen në territorin kësaj komune. Studime të mëparshme të kryera në zona me tipologji të përafërt mund t’na japin një pamje të përafërt të gjenerimit të këtyre rrymave edhe për Komunën e Vushtrrisë.

Sipas analogjisë, vlerësimi i sasisë së mbeturinave në përgjithësi dhe sasisë sipas fraksioneve, të cilat gjenerohen është bazuar mbi të dhënat e Komunës së Vushtrrisë, si dhe rezultatet e matjeve dhe të analizës së mbeturinave që janë organizuar nga GIZ në vitin referent 2012 në Komunën e Prishtinës. Gjatë studimit të përbërjes së mbeturinave të marra në burim, kampionët e analizuar të mbeturinave janë marrë në zona të caktuara dhe kohë të caktuara.



Figurë 7. Diagrami i përbërjes së mbeturinave (raporti GIZ 2012/ AMMK 2014)

Duke u bazuar në rozen e përbërjes së mbeturinave (raporti GIZ 2011), përbërja merkologjike e mbetjeve është paraqitur në tabelën që vijon:

Tabelë 16. Përbërja e mbeturinave në Komunën e Vushtrrisë sipas gjenerimit

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit	Sasia ditore	Sasia vjetore Komuna Vushtrri
		~	Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë )	(ton/vit/2020)
<b>Totali mbeturina</b>	100.00%	0.64 kg/ditë	kg/muaj	
<b>Të njoma</b>	40.87%	~ 0.41	kg	
<b><u>Të riciklueshme</u><sup>1</sup></b>	33.24%	~ 0.33	kg	
<b>Të tjera</b>	25.89%	~ 0.26	kg	

Sasia e biodegradueshme organike është në përqindje më të lartë, duke çuar drejt mundësisë së prezantimit të skemave të kompostimit të mbeturinave, kryesisht në zonat me shtëpi private apo në zonat rurale me kapacitet më të lartë për kompostim. Duhet të marrim në konsideratë që ky fraksion i mbeturinave (mbeturina organike), duke përfshirë edhe mbeturinat e gjelbra dhe të kafta prej hapësirave të gjelbëruara, mund të variojë prej 41-70 % të përbërjes së mbeturinave totale komunale që gjenerohen në vit.

Tabelë 17. Përbërja e mbeturinave të fraksionit të thata/të riciklueshme

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit ~	Sasia ditore Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë )	Sasia vjetore Komuna Vushtrri (ton/vit/2020)
<b>Totali mbeturina</b>	100.00%	0.64 kg/ditë	~6.3 kg/muaj	
<b><u>Të riciklueshme<sup>2</sup></u></b>	33.24%	~ 0.21	kg	
<b>Letër / Karton</b>	12.83%	0.08	2.4 kg	2011 (ton/vit/2020)
<b>Plastikë</b>	14.78%	0.09	2.7 kg	2263 (ton/vit/2020)
<b>Qelq</b>	4.45%	0.03	0.9 kg	754 (ton/vit/2020)
<b>Metale</b>	1.18%	0.008	0.24 kg	201 (ton/vit/2020)

Për sa i takon mbeturinave të riciklueshme, letra, karton, plastika, qelqi përfaqësojnë një përqindje të konsiderueshme duke krijuar mundësinë e prezantimit dhe aplikimit të skemave për grumbullimin e ndarë të tyre dhe konsolidimin e një pike të sortimit të mbetjeve të riciklueshme në Komunën e Vushtrrisë. Gjithsesi lind nevoja që periodikisht (1-2 herë në vit) këto matje të ribëhen për të pasur një pasqyrim më të qartë dhe të përditësuar të gjenerimit në përqindje të rrymave të mbeturinave, veçanërisht për të konstatuar mbeturinat e rrezikshme, si mbeturinat spitalore apo industriale që hyjnë në rrjedhën e mbeturinave në nivel lokal, me qëllim trajtimin e çështjes nga autoritetet lokale dhe qendrore.

Lidhur me mbeturinat inerte, nuk posedohet ndonjë matje sasiore e saktë për përlllogaritjen e tyre, andaj kjo sasi nuk merret në konsideratë në përlllogaritjet e mësipërme. Referuar raportimit vjetor të Komunës së Vushtrrisë në AMMK, Komuna e Vushtrrisë ka eliminuar në vitin referent 2019 rreth 40 deponi ilegale të dimensioneve të ndryshme, megjithatë prezente janë 21 deponi ekzistuese prej 2017 (periudha referente e verifikimit të deponive ilegale). Kryesisht sasia e deponive ilegale varion sipas madhësisë dhe do të ndahet në:

Tabela 18. Karakteristikat e përbërjes së deponive ilegale në Komunën e Vushtrrisë 2020

Karakteristikat e deponive	Sasia në numër	Sasia në përqindje
<b>Mbeturina të amvisërisë (A)</b>	-	-
<b>Mbeturina inerte / ndërtimore (N)</b>	11	52%
<b>Mbeturina industriale dhe të rrezikshme (R)</b>	-	-
<b>Mbeturina të vëllimshme (V)</b>	-	-
<b>Mbeturina të përziera (A, N, R, V)</b>	10	48%
<b>Totali:</b>	21	100.00 %

## 7.4 Projektioni i rritjes së mbeturinave 2022 – 2026

Parashikimi i prodhimit të mbeturinave në të ardhmen lidhet ngusht me rritjen e numrit të popullsisë në të shkuarën (norma vjetore e rritjes në të shkuarën e llogaritur duke iu referuar tendencës së rritjes së popullsisë), si dhe prirjet për prodhimin e mbeturinave në të ardhmen.

Tabela 19. Projektioni i rritjes së popullsisë

Viti		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<b>Projeksioni i rritjes së popullsisë</b>	Nr. i popullsisë	69700	69700	69700	69860	69860	69860	69860	69860	69860

Bazuar në dokumentet zyrtare të Republikës së Kosovës, indeksi i rritjes së popullsisë parashikohet të jetë afërsisht 1% ku merret parasysh rritja e natyrshme, por edhe migrimi dhe emigrimi. Në tabelën më poshtë parashikohet një trend i rritjes së popullsisë dhe sasisë së mbeturinave komunale në Komunën e Vushtrrisë gjatë 10 viteve të ardhshme.

Table 20. Rritja e popullsisë dhe sasisë së mbeturinave komunale në Komunën e Vushtrrisë gjatë 5 viteve të ardhshme

Viti		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<b>Projeksioni i rritjes së popullsisë</b>	Nr. i popullsisë									
<b>Gjenerimi për banorë kg/dite. Projektioni i rritjes së sasisë së mbeturinave % (viti referent 2020)</b>	2% rritje në kokë/banori									
<b>Potenciali i gjenerimit të sasisë totale të mbeturinave ton/vit</b>										

Sipas këtyre parashikimeve rezulton që numri i banorëve në Komunën e Vushtrrisë në vitin 2026 do të jetë përafërsisht i njëjtë me numrin aktual. Në vitin 2026 parashikohet që Komuna e Vushtrrisë të ketë 79860 banorë. Sipas të dhënave bazuar në rritjen e popullsisë dhe zhvillimit social e shoqëror ku norma mesatare e rritjes së konsumit për banorë presupozohet të jetë 2% për vit në 10 vitet e ardhshme. Në qoftëse kësaj rritje i shtojmë edhe rritjen e popullsisë për 1 % në vit, rritjen e konsumit për 2%, atëherë sasia e mbeturinave do të rritet për 0.64 % në 2026, duke marrë si referencë të dhënat prej vitit 2020.



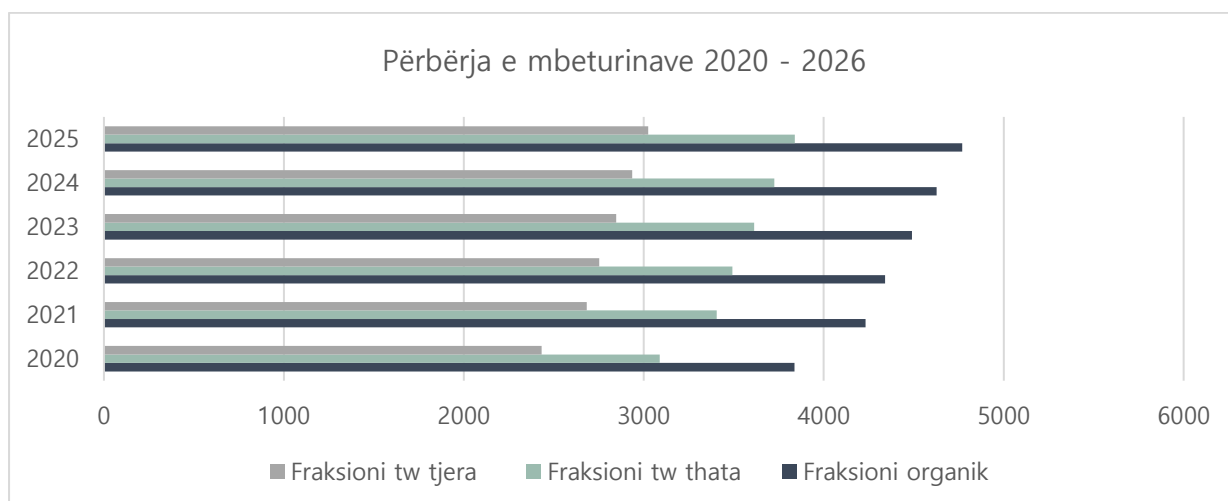


Figure 8. Rritja e sasisë së mbeturinave deri 2026, sipas fraksioneve të gjeneruara në Komunën e Vushtrrisë<sup>4</sup>

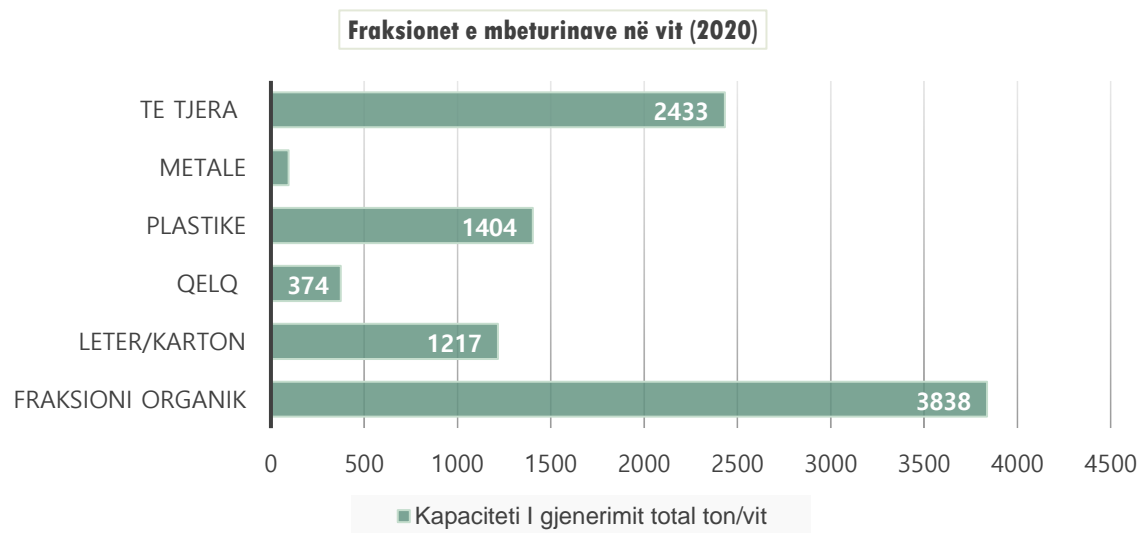
Të paraqitura në diagram, vërejmë tendencën e rritjes së sasisë së mbeturinave të riciklueshme sipas fraksioneve, dhe potencialin përbërës së mbeturinave totale që mund të ofrojnë në industrinë e riciklimit.

Nga parashikimi (tabela më poshtë) pritet që të rritet sasia e letrës, plastikës, dhe e mbeturinave jo të degradueshme (p.sh. metali dhe qelqi). Nga ana tjetër, këto rritje mund të rrisin vlerën kalorifike dhe potencialin riciklues të këtij fraksioni të mbeturinave të prodhuara. Në të njëjtën kohë, sasi të relative të gjetheve, mbetjeve drusore kanë gjasa të jenë të vlerave më të mëdha, duke marrë në konsideratë tipologjinë e komunës me prezencë të lartë të hapësirave të gjelbra, të cilat në mënyrë konstante kërkojnë përkujdesje në pastrimin e rregullt të tyre.

Table 23. Përbërja vjetore e mbeturinave të amvisërisë (2020)

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit	Sasia ditore Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë )	Sasia vjetore Komuna Vushtrri (ton/vit/2020)
<b>Totali mbeturina</b>	100.00%	0.64 kg/ditë	kg/muaj	
<b>Organike</b>	40.87%	~ 0.41	kg	
<b>Të riciklueshme<sup>3</sup></b>	33.24%	~ 0.33	kg	
<b>Letër / Karton</b>	12.83%	0.13	kg	
<b>Plastikë</b>	14.78%	0.15	kg	
<b>Qelq</b>	4.45%	0.04	kg	
<b>Metale</b>	1.18%	0.01	kg	
<b>Të tjera</b>	25.89%	~ 0.26	kg	





Figurë 9. Fraksionet e mbeturinave në vit (2020)

## 8. PLANI FINANCIAR I SHËRBIMIT TË MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE

### 8.1 Kosto e shërbimit 2021-2025

Kosto e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave ndahet sipas llojit të shpenzimit dhe veprimtarisë së shërbimit që kryhet përmes tij, në zërat e mëposhtëm:

- Kosto operative;
- Kostot e mirëmbajtjes - mjete të shërbimit;
- Kostot e grumbullimit - karburant i përdorur gjatë shërbimit;
- Kosto transporti - karburant i përdorur gjatë shërbimit;
- Kosto depozitimi- shpenzimet për trajtimin e mbetjeve në deponi;
- Kosto personeli - shoferë dhe punëtorë;
- Kosto amortizimi - mjete të shërbimit;
- Kosto larje dhe dezinfektim - për kontejnerët;
- Kosto kapitale;
- Kosto e blerjes së mjeteve të shërbimit.

Në realizimin e shërbimit marrin pjesë, në mënyrë jo të drejtpërdrejtë, dhe drejtues e nëpunës të komunës, shpenzimet për të cilët vlerësohen në masën 8 % të koston operative dhe përfshihen në zërin:

#### 8.1.1 Kosto administrative

Referuar kostove indirekte dhe administrative përfshijnë pagat indirekte të KRM Uniteti, shpenzimet administrative, si dhe kostot e tjera për aktivitete profesionale për nevoja të kompanisë (fushatave vetëdijësuese etj). Duke u bazuar në situatën referente se KRM Uniteti ka të angazhuar një staf të madh administrativ referuar parallogaritjeve, për rrjedhojë plani nuk parasheh ngritje të mëtejme të kostove administrative përgjatë periudhës planifikuese, si në rekrutimin e stafit të ri ashtu edhe në shpenzimet përcjellëse.

#### 8.1.2 Të ardhurat neto të planifikuara

Të hyrat e shërbimit i referohen të hyrave nga grumbullimi i mbeturinave, shërbimeve sekondare dhe shërbimeve tjera sipas kontratave të veçanta dhe këto të hyra realizohen përmes KRM Uniteti.

#### 8.1.3 Kosto e menaxhimit të mbeturinave

Llogaritja e kostove të mësipërme është në përputhje me metodën e Llogaritjes së koston së plotë dhe në zbatim të Planit teknik dhe operacional të realizimit të shërbimit për menaxhim të mbeturinave. Këtu përfshihen të gjitha kostot e menaxhimit të mbeturinave, përfshirë kostot e grumbullimit, pastrimit dhe deponimit që barten nga KRM “Uniteti”, si dhe kostot e ndarjes, riciklimit dhe procesimit të mbeturinave që barten nga komuna apo palë të treta të kontraktuara.

### 8.2 Kosto operative të shërbimit

Kostot operative vjetore të shërbimit të menaxhimit të mbeturinave për vitet 2020-2025, me TVSH, paraqiten në tabelën në vijim, duke marrë si referencë planifikimet financiare deri më tani dhe shpenzimet operative të ndërmarrjes në periudhë gjashtëmujore të vitit kalendarik 2019, duke marrë në konsideratë shtrirjen e menjëhershme të shërbimit të grumbullimit të mbeturinave në fund të vitit 2019.

Table 24. Shpenzime operative

	Kosto derivate	Kosto direkte indirekte dhe administ.	Kosto administrative	Kosto e mirëmbajtjes	Kosto deponimi	Totali kosto operative
Planifikimi i shpenzimeve 2019	x	116,235 €	6,975	15,266	12,720 €	200,169.00
Shpenzime referente 1.7.2019 - 31.12.2019	17,130.55	71,713.15	5,681.21	10,736.60	9,696.13	114957.64
Shpenzime vjetore sipas vlerave të kompanisë	37,686.00	143,426.30	11,362.42	21,473.2	12,720.00	213,948.00
						224,645.40

Rritja e kostove indirekte varion sipas kontrateve sekondare të kompanisë me komunë 10% e totalit të kostos referente, shpenzime të derivateve të paraqitura prej KRM “Uniteti” e shtuar në përlllogaritje, 5% mbi kosto totale. Kjo vlerë ka për qëllim të korrigjojë vlerat në vite të zërave të kësaj kostoje, llogaritur mbi bazën e çmimeve aktuale, me inflacionin mesatar vjetor të mundshëm, si dhe me shumën e një fondi rezervë i cili duhet të mbulojë shpenzime të papritura ose në rritje për arsye të tjera të paparashikueshme

Referuar kostove bazë referente në tabelën më poshtë parashihet projeksioni i kostove operative për periudhë kohore 2020-2025.

### 8.3 Kosto kapitale

Kosto kapitale përfaqëson investimin në automjete dhe pajisje, ku respektivisht për Komunën e Vushtrrisë do të përfshijnë kostot për:

- Realizimin e shërbimit të bartjes së mbeturinave, të cilat përfshijnë kontejnerë, kamionë që do të përdoren për mbledhjen dhe transportin e mbeturinave;
- Realizimin e infrastrukturës për deponinë inerte;
- Realizimin e infrastrukturës për qendrën e grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme;
- Realizimin e infrastrukturës për përcjellëse për qendrën e reduktimit dhe riciklimit të mbeturinave;
- Sigurimin e kontejnerëve për ndarje në burim, përfshirë enët kompostuese (sipas sistemit të decentralizuar).

#### 8.3.1 Kostot investive për realizimin e shërbimit të bartjes së mbeturinave

KRM Uniteti posedon gjithsej 12 kamionë dhe 2 traktorë të cilët shërbejnë për grumbullimin e mbeturinave në shërbimin bazik. Shërbimi realizohet në tërë territorin e komunës, sipas itinerarit të caktuar. Aktualisht posedojnë edhe një kamion dhe një kaminonetë të QPPRA të cilën “UNITETI” e ka në shfrytëzim. KRM “UNITETI” posedon dhe dy vetura (sipas tabelës 9). Sipas situatës së paraqitur, do të nevojiten 2 kamionë ndër të cilët një më me kapacitet 5 tonë dhe 7 tonë për grumbullim të mbeturinave të riciklueshme.

### 8.3.2 Kostot investive për sigurimin e kontejnerëve për unifikim të shërbimit të grumbullimit të mbeturinave

Aktualisht KRM Uniteti posedon infrastrukturë në gjendje të mirë për zbrazjen e mbeturinave në kontejnerë, si rezultat i ndihmës financiare prej anës së donatorëve dhe komunës për sigurimin me infrastrukturë për realizimin e shërbimeve të zbrazjes së mbetjeve. Megjithatë me qëllim unifikimin e sistemit të grumbullimit komuna dhe kompania duhet të planifikojnë sigurimin e 5000 kontejnerëve 120 l për grumbullim të mbeturinave, shpërndarja e të cilave do të bëhet sipas planeve për plotësim me infrastrukturë për shërbim të grumbullimit të mbeturinave.

### 8.3.3 Kostot investive për realizimin e infrastrukturës për deponinë inerte

Në këtë kosto do të përfshihen kostot e investimit në funksionalizimin e lokacionit të planifikuar për deponimin e përkohshëm të mbeturinave inerte, lokacion ky i cili duhet të përshtatet me kushtet bazike për operim të sigurtë. Duke qenë se komuna parasheh të marrë përsipër këtë kosto, kjo nënkupton që ndarja e kostove mund të variojë sipas mundësive investive prej anës së komunës respektivisht buxhetit të sektorit.

### 8.3.4 Kostot investive për Realizimin e infrastrukturës për qendrën e grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme dhe të riciklueshme

Në këtë kosto do të përfshihen kostot e investimit në funksionalizimin e lokacionit të planifikuar për deponimin dhe trajtimin e përkohshëm të mbeturinave të vëllimshme. Funksionalizimi i një pike grumbulluese të përkohshme për mbeturinat voluminoze mund të planifikohet në një fazë të parë, të bëhet pranë deponisë inerte për t'u ndërtuar dhe plotësuar më tutje në qendrën për reduktim dhe riciklim të mbetjeve. Duke marrë parasysh se komuna synon të nisë programet e riciklimit, relativisht në koston e investimit do të planifikohet edhe infrastruktura bazike për zhvillimin e aktivitetit të sortimit dhe paketimit të mbeturinave të riciklueshme përfshirë këtu edhe investimin në mjet grumbullues.

### 8.3.5 Kostot investive për realizimin e infrastrukturës përcjellëse për qendrën e reduktimit dhe riciklimit

Referuar politikës nacionale sipas Strategjisë për menaxhim të integruar të mbeturinave, planifikimet e komunës sipas zërave të kostove do të adresohen në ndërtimin e infrastrukturës përcjellëse që ndihmojnë në ngritjen e sistemeve të qëndrueshme të trajtimit të mbeturinave sipas llojeve. Këtu do të parashihen kostot e investimit për ndërtimin e qendrës për reduktim dhe riciklim të mbeturinave sipas planifikimit të detajuar për zbatimin e tij. Shpërndarja e kostove do të bëhet sipas fazave bazuar në kapacitetet komunale për investim të tillë.

### 8.3.6 Kostot investive për sigurimin e kontejnerëve dhe infrastrukturës për ndarje në burim, përfshirë dhe enët kompostuese

Në këtë kosto do të përfshihen kostot e investimit të infrastrukturës përcjellëse për zbatimin e ndarjes në burim sipas programeve të riciklimit dhe kompostimit përmes sistemeve të decentralizuara në nivel komunal. Sipas linjave të investimit do të përlllogariten kostot e sigurimit të shportave për ndarje në burim dhe enëve kompostuese.

Në tabelën në vijim janë ofruar të dhëna të detajuara mbi investimet kapitale përgjatë periudhës 2021-2025.

Table 25. Projektionet e investimeve kapitale

	2022	2023	2024	2025	2026
--	------	------	------	------	------

Kostot e investimeve kapitale					
Kosto e investimeve për kontejnerë 120l, 1.1 m <sup>3</sup> dhe 1.5 m <sup>3</sup> për plotësim për grumbullim bazik	27 000	-	-	-	-
Kosto për kamion për grumbullim				-	-
Kosto për kamion mbeturinash të riciklueshme (2 kamiona)		70000	70000	-	-
Kontjenerët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor		20000	20000	30000	30000
Kontjenerët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem dytësor x 30 cope	10500				
Kompostere shtëpiake	-	30 000	30 000		
Kontejnerë për organikë 3-5 tonë (2 copë)				3500	
Kontejnerë për zbrazje të hirit (1.5 t) x 30 copa		11 400			
Qendra për ndarje dhe riciklim		20 000	30 000	40 000	40 000
Njesia për kompostim				100 000	100 000
Pajisje për qendrën e riciklimit/kompostimit dhe optimizim shërbimi					120 000
Fushata vetedijesuse dhe kampanja	10 000	15 000	20 000	20 000	20 000
<b>TOTALI I INVESTIMEVE KAPITALE</b>	<b>83 500</b>	<b>157 400</b>	<b>100 000</b>	<b>198 500</b>	<b>305 000</b>

Siç shihet në tabelën më lart, projeksioni i investimeve do të zhvillohet me synim të përgatitjes së Komunës për nisjen dhe zbatimin e politikave nacionale për reduktim riciklim të mbeturinave, duke synuar trajtimin adekuat të mbetjeve sipas llojit të tyre. Kjo do të nënkuptojë që deri në vitin 2025 synimet e Komunës së Vushtrrise do të paraprijnë procesin, duke krijuar infrastrukturën përcjellëse për trajtimin e mbetjeve inerte, mbetjeve të vëllimshme, të riciklueshme sipas fraksioneve duke përfshirë dhe kompostimin central të mbetjeve organike. Kjo do të nënkuptojë që përtej periudhës kohore prej vitit 2026 komuna posedon potencial infrastrukturor që të harmonizojë dhe zgjerojë planet e reduktimit dhe riciklimit të mbeturinave në njësi territoriale dhe të zhvillojë potencial dhe për mundësinë e bashkëpunimit me komunat përreth, përmes qendrës së riciklimit dhe kompostimit.

### 8.3.7 Kosto shtesë

Përkrah koston së shërbimit të menaxhimit të mbeturinave, një buxhet shtesë është i nevojshëm të parashikohet për disa shpenzime mbështetëse, të cilat kanë për qëllim përmbushjen e objektivave të qëndrueshmërisë financiare. Këto shpenzime mbështesin veprimtaritë e komunës si më poshtë:

#### 8.3.7.1 Ndërgjegjësimi dhe edukimi i banorëve për mbrojtjen e mjedisit

Kjo veprimtari planifikohet të mbështesë rritjen e efektivitetit të mbledhjes të të ardhurave të shërbimit nga subjektet pagues, në masën e përmbushjes së objektivave të vendosura në këtë drejtim, të paraqitur si më sipër. Plani i veprimit parashikon shpenzime vjetore shtesë gjatë gjithë periudhës 20201-2026, të cilat mund të shtrihen dhe në periudha të mëvonshme, në varësi të objektivave të mëtejshme të Komunës së Vushtrrisë.

### 8.3.7.2 Ngritja e bazës të të dhënave të subjekteve pagues

Një bazë të dhënash mbi subjektet gjeneruese të mbetjeve, në formatin e një programi kompjuterik, është një instrument i domosdoshëm për vënien në zbatim të sistemit të tarifimit të shërbimit të menaxhimit të tyre dhe rritjes së efektivitetit të mbledhjes së të ardhurave nga tarifa. Një identifikim i saktë i këtyre subjekteve: vendndodhjes së tyre, madhësisë e gjendjes financiare të tyre, llojit të aktivitetit në rast biznesi etj., i mundëson autoriteteve vendore ndjekjen e rasteve të subjekteve që nuk paguajnë dhe zbatimin efektiv të masave shtrënguese. Edhe në këtë rast, KRM “Uniteti” dhe komuna e posedojnë një sistem të databazës sipas të dhënave të adresave, baza e të dhënave duhet t’i shërbejë drejtpërdrejt përmbushjes së objektivave të vendosura për rritjen e % së mbledhjes së të ardhurave të shërbimit, me qëllim sigurimin e qëndrueshmërisë financiare.

Baza e të dhënave duhet të përditësohet çdo vit kalendarik dhe mund të përdoret për ndërlidhjen e listave të klientëve dhe tarifimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve, në rast të përshtatshëm.

## 8.4 Kostot investive për realizimin e PKMM

Table 26. Tabela përmbledhëse e investim

Investimet e parapara në PKMMpërvitin2022-2026					
Investimi planifikuar	i Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipasi objektivave të PKMM
Kosto e investimeve për kontejnerë 120l plastikë, 1.1 dhe 1.5 m <sup>3</sup>	1500		27 000	Sipas skemës së shërbimit derë më derë, sigurimi i kontejnerëve referohet planit të komunës për unifikim dhe plotësim të sistemit të grumbullimit referuar politikave komunale për rritje të shkallës së pagesës dhe nr. të kontratave.	O1: Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbetjeve në mënyrë të unifikuar që garanton optimizim të kostove dhe shërbimit në Komunën e Vushtrrisë.

Kontejnerët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem dytësor, rjetë metalike/kontejnerë të posaçëm për riciklim	30	350	10500	Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata –riciklueshme dhe organike për zbatimin e aktivitetit të kompostimit.  Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve në 30 lokacione urbane dhe rurale	O3: Të garantojë grumbullimin në masë maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Ene për kompostim shtëpiak (sistem i decentralizuar)	1000	46	46000	Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për t'u depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit organike për zbatimin e aktivitetit të kompostimit. Zbatimi i skemës së kompostimit të fraksionit të thatë, do të nisë në 1000 amvisëri në zonë urbane dhe rurale ku synohet rreth 40% e gjenerimit ditor në këto amvisëri të reduktohet, duke nënkuptuar reduktim të kostove operative dhe të deponimit.	O3: Të garantojë grumbullimin në masë maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës it. O.4.6 Grumbullimi dhe trajtimi i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike
Pastrimi i deponive ilegale			25000		
Rehabilitimi i deponive ilegale			20000		
Programi për vetëdijësim dhe ngritje të kapaciteteve			10000		
Totali 2022, 138500 €					
Investimet e parapara në PKMM për vitin 2023					

Investimi planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi investimit	Përputhshmëria sipas objektivave tëPKMM
Kontejnerët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240Ingjyree verdhë	1000	30	30000	Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për t'u depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata-riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 500 amvisëri shtesë sipas zgjerimit gradual të skemës së riciklimit.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Kontejnerët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem dytësor, rrjetë metalike kontejnerë të posaçëm për riciklim	Sipas planifikimit 2022			Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për t'u depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata-riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 20 institucionet edukative në komunë.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë se mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Enë për kompostim shtëpiak (sistem i decentralizuar)	1000	46	46000	Komunasynontësigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për t'u depozituar në deponipërmesaktivitetit të (ndarjesnë burim)tëfraksionitorganikepër zbatimin e aktivitetit të kompostimit. Zbatimi i skemës së kompostimit të frasionit të thatë do të nisë në 1000 amvisërinë zonë urbane dhe rurale ku synohet rreth 40% e gjenerimit ditor në këto amvisëri të reduktohet; duke nënkuptuar reduktim të kostove operative dhe të deponimit.	O3: Të garantojë grumbullimin në masë n maksimale të sasisë se mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës it. O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike



Kosto kamion mbeturina riciklueshme me kapacitet 5-7 ton	1	70000	70000	Të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën për zbatimin e skemës për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar për të përmbushur objektivat kombëtare për reduktimin e mbetjeve. Sipas praktikës prej komunës, çmimi në kosto parasheh furnizim me kamionë të pa përdorur.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës O.4.5 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme
Ndërtimi i qendrës për ndarje të mbetjeve të vëllimshme dhe aktivitete për riciklim		Cmime sipas njësive të kostove	100 000	Bazuar në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave sipas objektivave të parapara në strategjinë kombëtare për Menaxhim të integruar të mbeturinave dhe zgjidhjes së problematikës së komunës për mbetjet e vëllimshme dhe objektivave të komunës për zbatimin e programeve për reduktim dhe riciklim të mbetjeve, zvogëlim të ndotjes dhe kostove të deponimit, me qëllim që sistemi të jetë i qëndrueshëm komuna duhet të parashohë trajtimin e mbetjeve të vëllimshme dhe të riciklueshme. Njësia për mbetje të vëllimshme do të ndihmojë në krijimin e një sistemi të integruar për banorët e komunës. Përmes këtij investimi realizohet ndërtimi i pjesshëm i qendrës (mbulesës dhe dhomat e magazinimit). Ky investim nuk përfshin kosto të tokës	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimin të veçantë dhe zvogëlimin të sasisë që përfundon në deponi Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave të vëllimshme Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme
				lokacioni parashihet në pronë komunale dhënë në shfrytëzim KRM Uniteti.	

Deponia e materialeve inerte (punime ndërtimi infrastruktur dhe shtrim i rrugës ) faza I		Cmime sipas njësive të kostove	50 000	Bazuar në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave, objektivave kombëtare sipas Strategjisë për menaxhim të integruar të Mbeturinave dhe zgjidhjes së problematikës së komunës për mbetjet inerte, komuna do të parashohë ndërtimin e lokacionit për deponi inerte dhe funksionalizimin bazik të tij. Bazuar legjislacionit për lokacionet/deponitë ndër të tjerash lokacioni duhet të përmbajë kriteret e përcaktuara dhe të ketë qasje rrugore për funksionim. Kosto e investimeve pra nuk përfshin kostot e tokës por kostot për ndërtimin e rrugës për në deponi dhe kosto të ndërtimit të deponisë.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave sipas llojit me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi
Konteniere per zbraze te Hirit (1.5 t) x 30 copa	30	380	11 400		
Pastrimi I deponive ilegale			10 000		
Rehabilitimi I deponive ilegale			10 000		
Programi per vetedijesim dhe ngritjete kapaciteteve			15 000		
Totali Kosto Investive në 2023		342 400 €			
<b>Investimet e paraparane PKMM për vitin 2024</b>					
Investimi i planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipas objektivave të PKMM

<p>Kontenierët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240 l ngjyrë e verdhë</p>	1000	30	30 000	<p>Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, Komuna Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata – riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 1400 amvisëri shtesë</p>	<p>O3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës</p>
<p>Kosto kamion mbeturina riciklueshme me kapacitet 5-7 ton</p>	1	70000	70 000	<p>Të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën për zbatimin e skemës për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar për të përmbushur objektivat kombëtare për reduktimin e mbetjeve. Sipas praktikës prej komunës, çmimi në kosto parasheh furnizim me kamionë të pa përdorur.</p>	<p>O3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës O.4.5 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme</p>

Deponia e materialeve inerte (punime ndërtimi infrastrukturor) faza II		Cmime sipas njësive të kostove	50 000	Bazuar në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave, objektivave kombëtare sipas Strategjisë për menaxhim të integruar të Mbeturinave dhe zgjidhjes së problematikës së komunës për mbetjet inerte, komonado të parashohë ndërtimine lokacionit për deponi inerte dhe funksionalizimin bazik të tij, bazuar legjisacionit për lokacionet/deponitë ndër të tjerash lokacioni duhet ti përmbajë kriteret e përcaktuaradhetëketëqasje rrugore për funksionim. Kosto e investimeve pranuk përfshin kostot e tokësorkostot për ndërtimin e rrugës për në deponi dhe kosto të ndërtimit të pikes tranzitore per inerte.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinaves sipas llojit me qëllim të eliminimit të rezikut nga trajtimittë veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi
Programi për vetedijesim dhe ngritje kapaciteteve			15 000		

**Totali Kosto Investive në 2024 165 000 €**

**Investimet e parapara në PKMM për vitin 2025**

Investimi planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipas objektivave të PKMM
Kontenierët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240 l ngjyrë e verdhë	1000	30	30 000	Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, Komuna Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata – riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 1400 amvisëri shtesë.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës

Kontenierë për2 organikë 3-5 ton (2 cope)	1750	3500	Me qëllim të furnizimit të njësisë për kompostim me material organik prej mbetjeve të fruta perimeve, komuna parashih vendosjen e kontenierëve të mëdhenj në tregun e fruta perimeve apo në biznes që ka gjenerim të kësaj kategorie të mbeturinës. Kjo ndihmon në aktivitetin e kompostimit dhe përfitimit të plehut cilësor si produkt final.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike
Funksionalizimi i Qendrës Për ndarje,grumbulli m dhe riciklim		90 000	Bazuar në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave sipas objektivave të parapara në strategjinë kombëtare për Menaxhim të integruar të mbeturinave dhe zgjidhjes së problematikës së komunës për mbetjet e vëllimshme dhe objektivave të komunës për zbatimin e programeve për reduktim dhe riciklim të mbetjeve,zvogëlim të ndotjes dhe kostove të deponimit, me qëllim që sistemi të jetë i qëndrueshëm komuna duhet të parashohë trajtimin e mbetjeve të vëllimshme dhe të riciklueshme. Njësia për mbetje të vëllimshme do të ndihmojë në krijimin e një sistemi të integruar për banorët e komunës. Përmes këtij investimi realizohet ndërtimi i pjesshëm i qendrës(mbulesës dhe dhomat e magazinimit). Ky investim nuk përfshin kosto të tokës pasiqë lokacioni parashihet në pronë komunale dhënë në shfrytëzim KRM Uniteti.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave të vëllimshme Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme

Ndërtimi I qendrës për kompostim lokalitet/deponi		Cmime sipas njësive të kostove	200 000	Krijimi i qendrës për reduktim, riciklim dhe kompostim të mbeturinave do të ndihmojë komunën që të zvogëlojë deri në 40% të sasisë së mbetjeve të deponuara. njehëresh trajtimi i mbeturinave përmes aktivitetit të qendër synon të krijojë të hyra shtesë (përmes shitjes nga riciklimi apo kompostimi) për operatorin (KRM Uniteti) me çrast rritjen e efikasitetit dhe performancës së shërbimit. Meqënëse Vushtrria I ka hapësira të gjelbra kjo ofron material për kompostim gjatë aktivitetit të pastrimit të tyre. kompostim mund të përdoret për qytetarët e komunës për aktivitete bazike të kultivimit. kjo kosto do të përfshijë investimin bazik për qendrën për kompostim duke u bazuar në investimet në ndërtim dhe pajisjet bazike për zhvillimin e aktivitetit të kompostimit.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike
Programi për vetedijësim dhe ngritje kapaciteteve			10 000		
Totali Kosto Investive në 2025 528 500€					
Investimet e paraparë në PKMM për vitin 2026					
Investimi planifikuar	i Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipas objektivave të PKMM

Kontenierët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240 l ngjyrë e verdhë	1000	30	30 000	Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, Komuna Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata – riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 1400 amvisëri shtesë.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Pajisje për qendrën e riciklimit dhe optimizim shërbimi			120 000	Plotësimi i qendrës me pajisje operative për aktivitetin e kompostimit respektivisht, mjete motorrike, pajisje për kositje masive dhe për pastrim të hapësirave pyjore, pajisje grumcuese, sita sipas dimensioneve etj.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi  O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike
Pajisje për përpunim të mbetjeve inerte		Cmime sipas njësive të kostove	143 000	Plotësimi me infrastrukturë operative në deponinë për inerte ku do të bëhet trajtimi i materialit inert me qëllim rishfrytëzimin e materialeve ndërtimore dhe uljen e impaktit mjedisor prej deponimit. Në këtë qendër KRM Uniteti do të zhvillojë aktivitetin e selektimit dhe presimit të mbetjeve të riciklueshme. kjo kosto përfshin vetëm kosto të pajisjeve për zhvillim të aktivitetit në deponi.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi O.4.3 : Menaxhim i qendrueshëm i mbeturinave ndërtimore

Programi vetedijesim ngritje kapaciteteve	per dhe te		15 000		
Totali Kosto Investive në 2026		308 000 €			



## 9. PLANIFIKIMI I MBULIMIT TË KOSTOVE

Qëndrueshmëria financiare e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave do të mbështetet në faktorët e mëposhtëm:

1. Efektivitetin e organizimit të shërbimit,
2. Eficiencën e koston së shërbimit,
3. Efektivitetin e monitorimit të shërbimit,
4. Sistemin e tarifimit nëpërmjet të cilit mbulohet kosto e plotë e shërbimit,
5. Efektivitetin e mbledhjes së të ardhurave nga tarifa e shërbimit.

Secili prej tyre është faktor kyç për të gjithë ciklin e menaxhimit financiar të shërbimit; kjo do të thotë se mbarëvajtja në lidhje me njërin mund të ndihmojë të gjithë ciklin, sikurse mos përmbushja e tij mund ta pengojë operimin e rregullt të kompanisë.

Të katër faktorët të cilët përcaktohen nga efektiviteti dhe eficiencëa, janë parime udhëheqëse të planifikimit të shërbimit të kryer në Komunën e Vushtrrisë për vitet në vijim; kjo do të thotë se sistemi i organizimit të shërbimit, monitorimit të tij dhe i mbledhjes së të ardhurave në këtë plan janë parashikuar të sigurojnë efektivitet të ciklit të plotë të shërbimit dhe eficiencën të koston së tij. Gjithashtu, qëndrueshmëria financiare do të varet nga aftësia e burimeve njëzore për përmbushjen e këtyre faktorëve.

Sa i përket faktorit të katërt, një sistem tarifimi nëpërmjet të cilit mbulohet kosto e plotë e shërbimit, lidhur me këtë komuna e ka hartuar rregulloren lidhur me tarifatat e aplikuar I cili mbulon vlerën e koston së shërbimit.

Megjithatë meqenese inkasimi realizohet prej Komunës dhe Kompanisë aftësia e burimeve njëzore të kompanisë për të funksionalizuar në mënyrë efikase sistemin e tarifimit është përcaktuese për qëndrueshmërinë financiare të shërbimit. Sipas të dhënave të ofruara shkalla e inkasimit në amviseri mundet të ndikojë në qëndrueshmërinë e shërbimit në të ardhmen. Atëherë politikë për tu adresuar për Komunen mbetet rritja e inkasimit në amviseri përmes gjenerimit të faturës dhe përmbartimit të fatures sipas listës së amviserive në komunë.

Në tabelën e mëposhtme paraqiten të dhënat e nevojshme për përlogaritjen e të hyrave në vite për subjektet pagues për shërbimin e menaxhimit të mbeturinave.

Si vit referent do të merret planifikimi 2020 dhe do të bëhen përlogaritjet sipas të dhënave të ofruara prej komunës dhe KRM Uniteti sipas numrit të amvisërive residente dhe jo residente si dhe bizneseve aktive në komunë dhe të hyrave të planifikuara prej shërbimit të menaxhimit të mbeturinave.

Table 27. Projektioni i të hyrave të shërbimit prej MM

Komuna Qyteti/Fshati	Klientë të faturuar = shërbyer			Klientë të shërbyer				Totali në shërbi m
	Amviseri	Bisnese	Institucione	Ek familjare joresidend	Bisnese Vogla- mesme- medha		Instituc ione	
Vushtrrisë	17000	980	164	1700	V	M	M/I	164
Të hyra të inkasuara prej shërbimit(vjetore)	626 524	131 486	51 329 €		x			x
Të hyra të planifikuara prej shërbimit 100% (vjetore)	887 400 €	145 000	100 000 €					
% e inkasimit të tarifës së shërbimit 2020	495 000 €	124 349€	92 259 €					

\*Përlllogaritja prej bizneseve është bërë me marzhe racionale duke llogaritur shkallën e inkasimit më shkallën e faturimit

Table 28. Projektioni i të hyrave të shërbimit/Inkasimi

Komuna			Kliente biznese totale (te dhena prej komunes)		TOTAL
Qyteti/FSHATI		9105		Institucione	
VUSHTRRI		8533		195	
		17638		€	
Të hyrat e KRM Uniteti (vjetore dhjetor 2020)	2020	470 916.79	124 349.51	92 259.83 €	687 526.13 €
Të hyrat e KRM Uniteti	2021		x€	x€	
		70%	%		
Të hyrat e KRM Uniteti	2022	x	x	x€	
		80 %	85 %	100 %	
Të hyrat e KRM Uniteti	2023	x	x	x 100%	
		85 %	90 %		
Të hyrat e KRM Uniteti	2024	x	x	x€	
		95%	90		
Të hyrat e KRM Uniteti	2025	x	x	x€	
		95%	95%		

Në tabelën më sipër janë paraqitur vlerat e të ardhurave të planifikuara për t'u realizuar nga tarifat e përlllogaritura dhe sipas numrit të familjeve, bizneseve dhe institucioneve të vendosura në komunën e Vushtrrisë.

Referuar planifikimeve vetëm prej shërbimit të grumbullimit të mbeturinave të hyrat prej shërbimit prej vitit 2010 do të mund të mbulojnë koston e shërbimit të grumbullimit dhe transportimit të mbeturinave dhe prej vitit 2022-2026 KRM Uniteti siguron kapacitet me të hyra vetanake për investime capital për përmirësim të eficiencës së shërbimit. Në këtë llogaritje nuk përfshihen aktivitetet sekondare të kompanisë të cilat balancojnë financiarisht koston e shpenzimeve dhe investimeve prej kompanisë. Sistemi tarifor i aplikuar sipas rregullores komunale mundëson mbulimin e koston së shërbimit në masën 100 % me të ardhurat nga tarifa, duke filluar që në vitin 2021. Në fund të çdo viti, buxheti financiar i shërbimit duhet të rezultojë i balancuar, tërësisht me burime të të ardhurave prej inkasimit dhe kontrata tjera të kompanisë.

Krahas të hyrave prej tarifës së shërbimit, aplikimi I sisteme të trajtimit të mbeturinave në vitet në vijim do të synojë të zvogëlojë kostot operative të kompanisë dhe të gjenerojë të hyra përmes aktivitetit të sortimit dhe riciklimit apo kompostimit në të ardhmen. Gjithashtu vlen të ceket që drejtimi I politikës komunalë në menaxhim të mbeturinave do të harmonizohet me objektivat e përcaktuara prej nivelit qëndror përmes Strategjisë Kombëtare për Menaxhim të Integruar të Mbeturinave që përkohet me reduktimin e mbeturinave sipas parimit të hierarkisë dhe zvogëlimit të ndotjes. Kjo do të nënkuptojë që kostoja e investimit do të bazohet në politikat dhe mundësitë për investim prej komunës përmes mjeteve vetanake, nivelit qëndror dhe donatorëve të huaj. Mundësitë e zhvillimit të projekteve për menaxhim të integruar të mbeturinave në nivel Rajonal do të mund të jenë favorizuese për Komunën e Vushtrrise duke synuar përmbushjen e objektivave sipas Strategjisë Kombëtare referuar politikave për reduktim dhe riciklim të mbeturinave.

Mëgjithatë, në një projeksion të përlllogaritjes së gjenerimit të të ardhurave prej aktivitetit të riciklimit në nivel territorial kjo do të nënkuptonte:

Table 29. Projeksioni i të ardhurave prej skemës së ndarjes në burim në nivel territorial

Projeksioni i rritjes së popullsisë	Vlera referente								Cmimi referent 2019*
Nr popullsisë		x							
Potenciali I gjenerimit të sasisë totale të mbeturinave ton/vit		x							

Koeficienti I gjenerimit të mbeturinave për koke banori		x						
Fraksioni Organik	~ 0.41	x						
Fraksioni të thata	~ 0.33	x						
VLERAT SHITJES		x						

Çmimet e shitjes së materialeve të riciklueshme variojnë prej bursës ndërkombëtare sipas kërkesës së tregut. Në një përlllogaritje me çmimet referente të vitit 2019 do të mund të llogarimisim çmimin për materialin plastikë (120 euro/ton), letër (40 euro/ton), alumin (180 euro/ton). Sipas përbërjes në një vlerë mesatare për këtë fraksion nënkuptojmë se:

Table 30. Kosto referente sipas tregut të shitjes të materialit të riciklueshëm

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit	Sasia ditore	Sasia vjetore Komuna Vushtrrise	Kosto shitje Euro
		~	Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë )	(ton/vit/2020)	
Totali mbeturina	100.00%	0.83 kg/ditë	~x kg/muaj		
Organike	40.87%	~ 0.41	x kg		
Të riciklueshme	33.24%	~ 0.33	x kg		
Letër / Karton	12.83%	0.13	x kg		
Plastike	14.78%	0.15	x kg		
Qelq	4.45%	0.04	x kg		
Metale	1.18%	0.01	0xx kg		x*
Te tjera	25.89%	~ 0.26	~x kg		

Çmimi referent i shitjes (2019) për plastikë 120 euro/ton, letër (40 euro/ton), alumin (180 euro/ton).

## 10. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL

### 10.1 Rregullorja komunale

Komuna e Vushtrriës posedon rregulloren komunale për menaxhimin e mbeturinave, ku përcaktohet qartë roli dhe përgjegjësia e prodhuesve dhe operatorëve të mbeturinave, me qëllim administrimin e suksesshëm të tyre brenda territorit të saj administrativ. Kjo rregullore përcakton rregullat dhe procedurat për administrimin vendor të mbeturinave, procedurat për trajtimin e ankesave të qytetarëve si dhe gamën e sanksioneve ndaj palëve për mosrespektim të rregullave.

Më konkretisht, meqënëse komuna synon të zhvillojë planë për administrimin e qëndrueshëm të mbeturinave dhe të funksionalizojë qendra për trajtimin e rrymave të veçanta, kjo rregullore udhëzohet që të përfshijë:

- a. Standardet lokale të punës dhe cilësisë, metodologjitë dhe teknologjitë, rregullat e sigurisë dhe të shëndetit për shërbimet e pastrimit dhe të administrimit të mbeturinave;
  - b. Rregullat dhe detyrimet e prodhuesve të mbeturinave;
  - c. Sanksione në raste të dëmtimit të kontenierëve të veçantë sipas programeve për reduktim dhe riciklim, të ndryshimit të funksionit apo vendodhjes së PGM apo kontenierëve;
  - j. Përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të administruesve të mbeturinave sipas programëve për reduktim dhe riciklim të aplikuar prej komunës (kompania publike apo operatorë të tjerë të mbeturinave, industria e mbeturinave)
- Veprimet të kryhen vetëm nga kontraktorë të licencuar;
  - Përdorimi i makinerive dhe kontenierëve të përshtatshëm sipas planit për ndarje në burim;
  - Përdorimi i vendeve të licensuara të depozitimit dhe rregullat për depozitim;
  - Regjistrimi i konsumatorëve që përfitojnë shërbime pastrimi;
  - Regjistrimi I konsumatorëve që aplikojnë masa për reduktimin dhe riciklimin e mbeturinave;
  - Mbajtja e të dhënave historike për mbeturina prej operatorit publik në vendlokacionet e depozitimit apo shkarkimit dhe pranimit të përkohshëm të mbetjeve të riciklueshme, vëllimshme, inerte;

### 10.2 Zbatimi i rregullores dhe sanksionet

Rregullorja lokale për menaxhim të mbeturinave shoqërohet me një sërë gjobash dhe sanksionet që duhet të caktohen dhe miratohen nga Kuvendi Komunal. Niveli i gjobave dhe sanksioneve duhet të bazohen në shërbimin e ofruar dhe në parimin “ndotësi paguan”, ku shkelësi duhet të ndëshkohet me qëllim që të merren parasysh kostot e pastrimit apo mbledhjes së mbeturinave, kostot mjedisore dhe për më tepër të krijohet një sistem i drejtë për shkurajimin dhe parandalimin e ndotësve.

Gjobat lokale duhet të vendosen nga inspektorët komunalë që janë nën juridiksionin e komunës. Përgjegjësia kryesore e këtyre inspektorëve është të vendosin sanksione për personat fizikë apo juridikë që shkelin kushtet ligjore në lidhje me mbledhjen, largimin dhe transportin e mbeturinave.

### 10.3 Licencimi mjedisor

Zbatimi me sukses i kuadrit ligjor në nivel vendi do të kërkojë përmirësime në sistemin e licencimit mjedisor, i cili përbën mekanizmin kryesor të kontrollit. Sipas legjislacionit kombëtar:

- Komunitet duhet të bashkëpunojnë me nivelin qendror kur miratojnë të ushtrojnë veprimtari apo projekt për administrimin e mbeturinave;
- Komunitet duhet të marrë miratimin prej nivelit qendror për vendet e depozitimit të mbeturinave të rrezikshme për qëllime të marrjes së lejeve mjedisore;
- Të kontrollohet vazhdimisht përmbushja e detyrimeve ligjore në veprimtaritë e administrimit të mbeturinave (përfshirë jo vetëm mbetjet urbane por edhe mbetje ndërtimore dhe të tjera jo-urbane).

### 10.4 Pjesëmarrja e sektorit privat

Ekzistojnë një sërë përfitimesh dhe avantazhesh lidhur me përfshirjen e sektorit privat në sektorin e menaxhimit të mbeturinave, sipas parimeve ku:

- Sektori privat zotëron një ekspertizë më të mirë teknike dhe akses më të madh ndaj kapitaleve financiare;
- Skemat e minimizimit të mbeturinave që kërkojnë financime në teknologji (makineri dhe kontenierë) mund të jenë shumë të përshtatshme për një bashkpunim PPP;
- Aty ku sektori privat mund të realizojë shërbimet me standarde të njëjta apo më të mira dhe me kosto më të ulët për njësi, dhënia me kontratë e shërbimeve është një mundësi mjaft e mirë për të përmirësuar performancën e përgjithshme të shërbimeve të komunës;

Kontraktimi i shërbimeve të largimit të mbeturinave voluminoze, mbeturinave të riciklueshme apo dhënia me koncesion e impianteve apo aktiviteteve për trajtimin mbeturinave, duhet të shihet si një mundësi për të tërhequr investime nga sektori privat në infrastrukturën e mbeturinave. Përfshirja e sektorit privat me anë të koncesionit apo partneritetit publik-privat duhet të nxitet si një mekanizëm për të ofruar një zgjidhje më të mirë ekonomike dhe që mund të jetë e pranueshme nga pikëpamja mjedisore. Në të gjitha situatat komuna duhet të vendosë standarde të ofrimit të shërbimit, të monitorojë performancën periodike të shërbimit të ofruar duke pasur autoritetin e plotë të penalizimit konform kontratave.

Sektori privat mund të marrë pjesë në secilën nga veprimtaritë e administrimit të mbeturinave të ngurta, siç jepet edhe më poshtë:

- Ofrimi i kamionëve apo makinerive të rënda për trajtim të mbetjeve inerte apo mbetje tjera të vëllimshme.– me qira ose marrëveshje qiraje me pronarët e pajisjeve
- Pastrimi i akseve rrugore dhe zonave pyjore për zhvillimin e aktiviteteve të trajtimit të këtyre mbetjeve – me kontratë shërbimi
- Ofrimi i kontenierëve të posaçëm për skemat e minimizimit të mbeturinave
- Funkcionalizimi i qendrës së Riciklimit– me kontratë shërbimi me KRM ose koncesion

## 10.5 Mbështetja politike

Manaxhimi i mbeturinave dhe pastërtia e qytetit duhet të konsiderohen të një rëndësie të veçantë për qytetin dhe banorët e tij dhe do të kërkojë një mbështetje dhe inkurajim të fortë nga Kuvendi Komunal për të arritur objektivat e tij. Në këtë kuadër, nga njëra anë kuvendi komunal duhet të shikojë me prioritet mbështetjen e projekteve, iniciativave lokale për modernizimin e këtij sektori, përmirësimin e buxhetit, investimet, dhe nga ana tjetër komuna duhet të sigurojë transparencën maksimale ndaj kuvendit dhe publikut për të gjitha veprimet që ajo ndërmerr.

Kjo marrëdhënie reciproke do të mundësojë paanësinë politike për çështjet që lidhen me mjedisin dhe pastërtinë e qytetit. Mbetet detyrë e stafit të komunës sipas kompetencave të drejtorisë dhe sektoreve tjerë që këtë çështje t'ia argumentojë dhe adresojë në mënyrë profesionale kuvendit komunal me qëllim marrjen e dakordësisë në miratimin e zbatimit të planeve të menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave si dhe buxhetin përkatës për zbatimin e tij.

## 11. NDËRGJEGJËSIMI PUBLIK

Për të siguruar mirëfunksionimin e sistemit të manaxhimit të mbeturinave, rritjen e efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve si dhe sigurimin e pastërtisë në qytet, është shumë i domosdoshëm përfshirja dhe ndërgjegjësimi i komunitetit. Komuniteti jo vetëm duhet të kuptojë funksionimin e sistemit, por duhet ta mbështesë atë. Suksesi i çdo skeme riciklimi bazohet plotësisht nga mbështetja e qytetarëve. Konsumatorët si : familjet, bizneset apo institucionet, në sajë të një fushate të vazhdueshme ndërgjegjësimi mund të ndikojnë në përmirësimin e sistemit të mbledhjes, duke zbatuar kërkesat të hedhjes dhe ndarjes së mbeturinave dhe duke penguar materialet e padëshirueshme (psh. mbetjet e rrezikshme), të hyjnë në rrjedhën e mbeturinave të mbledhura. Ndërgjegjësimi publik ndaj çështjeve të mbeturinave dhe pastërtisë së qytetit, konsiderohet si një prioritet dhe objektivi primar krahas objektivave të tjerë që lidhen me infrastrukturën apo me depozitimin e sigurtë të mbeturinave.

Ka disa mënyra për të rritur ndërgjegjësimin publik për çështjet e mbeturinave dhe për të dhënë informacion se si mund të trajtohen ato, me një kosto relativisht të ulët, por mjaft efektive për arritjen e objektivit. Kjo mund të arrihet duke hartuar një plan ndërgjegjësimi i cili do të mundësojë: i) ofrimin e një informacioni të përgjithshëm dhe të veçantë për publikun në lidhje me nismat e komunës të mbledhjes, riciklimit të mbeturinave, pastërtisë së qytetit dhe koston së shërbimit të menaxhimit të mbeturinave; ii) ndërgjegjësimin e publikut për detyrimet ligjore, rregullat dhe detyrimet vendore; ii) nxitjen e qëndrimit miqësor ndaj mjedisit.

### 11.1 Metoda për komunikim dhe informim

Metodat më të përdorura të komunikimit të informacionit janë broshurat, artikujt në gazeta, njoftimet, dhe reklamat në TV dhe radio lokale, dhe fletëpalosje që shpërndahen në shkolla. Një zhvillim të lartë sot në vend ka edhe teknologjia e informacionit si edhe aksesit në internet. Kjo teknologji si edhe tërheqja pas rrjeteve sociale të komunitetit (kryesisht atij në moshë të re) mund të jetë një mundësi e mirë për komunikimin dhe informimin e publikut për shkak edhe të koston së ulët si edhe shpejtësisë që ofron. Gjithashtu mund të shfrytëzohen dhe evente të karaktereve të ndryshme (festa, tubime, koncerte), ku ka grumbullime të mëdha njerëzish dhe ku informi dhe komunikimi me publikun bëhet më i lehtë.

Në programet e riciklimit apo minimizimit të mbeturinave metoda më e mirë është ajo “derë më derë”. Kjo metodë fton konsumatorët në nismat e riciklimit dhe kompostimit, për të përmirësuar qëndrimin e tyre ndaj ndarjes së mbeturinave në burim, për të zbatuar rregullat dhe respektuar oraret. Banorëve dhe bizneseve iu shpërndahen fletë informative për llojet e mbeturinave që mund të riciklohen, kompostohen dhe mënyrën se si ato duhet të veprojnë për t’u bërë pjesë e procesit.

Përdorimi i kompjuterëve apo makinave të tjera që shërbejnë për grumbullimin dhe transportin e mbeturinave apo kontenerët për informim mbetet një detaj tjetër i cili përmban impact vizuel për qytetarë. Tek të gjithë makinat dhe nëse është e mundur tek kontenerët e mbeturinave duhet të shkruhet qartë dhe lehtësisht e lexueshme një slogan domethënës për të mbajtur pastër zonën, numrin e telefonit të ofruesit të shërbimit si dhe numrin e telefonit falas që caktohet nga autoritetet vendore, sipas një formati të miratuar paraprakisht.

### 11.2 Pjesëmarrje qytetare



Një çështje tjetër e rëndësishme është krijimi i mekanizmave për marrjen e mendimeve dhe reagimit të qytetarëve: si mund të ftohet publiku t'i japë institucioneve komunale mendime apo opinione ose komente për shërbimin e mbeturinave.

Dy metodat kryesore për të marrë mendimin e publikut janë:

Mundësia e publikut për t'u ankuar: komuna apo operatori i shërbimit duhet të ketë zyrën e kontaktit/informacionit për të marrë ankesat. Numri i ankesave dhe zgjidhja e tyre është një nga parametrat e matjes së performancës së institucionit lidhur me menaxhimin e mbeturinave.

Vlerësimi i kërkesës dhe sondazhi/studimi i "vullnetit për të paguar": Për të vlerësuar kërkesën, vullnetin dhe mundësinë për të paguar, është e nevojshme të komunikohet me përfituesit e mundshëm të shërbimit lidhur me alternativat e shërbimit, kostot, buxhetin dhe tarifat. Për secilën zonë të komunitetit apo zonë për t'u përfshirë në sondazh, mostra që duhet të realizohet është midis 100 dhe 200 të intervistuar. Kjo praktikë duhet të kryhet në periodikisht nga komuna, ose sa herë ajo e shikon të arsyeshme për të marrë opinionin e publikut në lidhje me vlerësimin e performancës të shërbimit.

Ky plan hynë në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas regjistrimit në Zyrën e Protokollit të Ministrisë për Administrimin e Pushtetit Lokal, si dhe pas publikimit në faqen zyrtare të Komunës së Vushtrrisë.

**Melihate Basholli-Latifi**  
  
**Kryesuese e Kuvendit**



## 12. PLANI I VEPRIMIT

PLANI LOKAL PËR MENAXHIMIN E INTEGRUAR TË MBETURINAVE

Objektivi Strategjik	Veprimet e parapara	Përgjegjësitë	Afatet kohore	Implikime financiare
1. Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbetjeve në mënyrë të unifikuar që garanton optimizimin e kostove dhe shërbimit në komunën e Vushtrrisë.	1.1. Sigurimi i kontejnerve për 1500 amviseri rezidente në zonat urbane dhe rurale	Komuna Vushtri, Kuvendi komunal	2022	27,000 €
	1.2. Përgaditja e listave të amvisërive për furnizimin me kontejner	Kompania Uniteti		
	1.3. Informimi publik i amvisërive për furnizimin me infrastrukturë	Komuna Vushtri, Kompania Uniteti		
	1.4. Shpërndarja e kontejnerëve nëpër amvisëri	Kompania Uniteti		
	2.1. Sigurimi i kontejnerëve për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme	Komuna Vushtri, Kuvendi komunal		
	2.2. Caktimi i zonës pilot me 300 amvisëri për nisjen e ndarjes së mbeturinave të riciklueshme në burim	Komuna Vushtri, Kompania Uniteti		
2. Ndarjen e mbetjeve në burim për grumbullimin e diferencuar dhe reduktimi i mbetjeve nëpërmjet riciklimit dhe kompostimit	2.3. Përfshirja e të gjitha institucioneve shkollore në procesin e ndarjes.	Komuna Vushtri	2022	17,000 €
	2.3.1 Krijimi i klubeve ekologjike në shkollë			
	2.4 Zhvillimi i kampanjes së vetëdijesimit dhe inrimitit për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme në burim	Komuna Vushtri, Kompania Uniteti		
	2.5 Shpërndarja e kontejnerëve për riciklim	Komuna Vushtri, Kompania Uniteti		
	2.5.1 Monitorimi i procesit të riciklimit			
	2.6 Sigurimi i kamionit të vecant për grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme	Komuna Vushtri, Kompania Uniteti		2023

	<p>2.7 Përcaktimi i lokacionit për deponim dhe trajtim të mbeturinave të riciklueshme</p> <p>2.8 Zgjidhja e formes dhe sigurimi i tregut për shitje të mbetjeve të riciklueshme</p>	<p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti</p>	<p>2022</p>
	<p>2.9 Rregullimi i lokacionit për trajtimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.9.1 Sigurimi i pajisjes për paketimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.9.2 Sigurimi i shiritit për selektimin e mbetjeve të riciklueshme</p>	<p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti</p>	<p>2022-2025</p> <p>300,000 €</p>
	<p>2.10 Përcaktimi i zonës së dytë për zgjerim në ndarjen e mbeturinave të riciklueshme</p> <p>2.10.1 Zhvillimi i kampanjes së vetëdijesimit dhe inrimit për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme në burim</p> <p>2.10.2 Shpërndarja e kontejnerëve për riciklim</p> <p>2.10.3 Monitorimi i procesit të riciklimit</p>	<p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti</p>	<p>2022</p> <p>20,000 €</p>
	<p>2.11 Përcaktimi i zonës së dytë për zgjerim në ndarjen e mbeturinave të riciklueshme</p> <p>2.11.1 Zhvillimi i kampanjes së vetëdijesimit dhe inrimit për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme në burim</p> <p>2.11.2 Shpërndarja e kontejnerëve për riciklim</p>	<p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti</p>	<p>2023-2025</p> <p>78,400 €</p>

<p>3. Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të gjeneruara brenda territorit të komunës</p>	<p>2.11.3 Monitorimi i procesit të riciklimit</p> <p>3.1 Caktimi i zonës pilot për nisjen e ndarjes së mbeturinave organike në burim</p> <p>3.1.1 Zhvillimi i kampanjes së vetëdijesimit dhe inrimit për ndarjen e mbeturinave organike në burim</p> <p>3.1.2 Shpërndarja e komposterëve</p> <p>3.1.3 Monitorimi i procesit të kompostimit</p> <p>3.2 Zgjerimi i zonës për kompostim</p> <p>3.3</p>	<p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti</p> <p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti</p>	<p>2023</p> <p>2024-2025</p>	<p>25,000 €</p> <p>48,550 €</p>
<p>4. Të realizojë Grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi</p>	<p>4.1 Rethimi i lokacionit për mbetje inerte</p> <p>4.2 Rregullimi i rruges për qasje në deponinë inerte</p> <p>4.3 Elementimi i mbetjeve inerte sipas raportit 2019-2020</p> <p>4.4. Sigurimi i infrastruktures për përpunimin e mbetjeve inerte</p> <p>4.5 Mirëmbajtja e lokacionit</p>	<p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti</p> <p>Komuna Vushtri, Kompania Uniteti Kompania uniteti</p>	<p>2023</p> <p>2022-2023</p>	<p>121,000 €</p> <p>293,000 €</p>

- 5. Të realizojë në mënyrë graduale dhe në përputhje me parimin “ndotësi paguan” mbulimin e kostos së shërbimit nga të ardhurat prej tarifës
- 5.1 Mbulimi i kostos nga të ardhurat prej tarifës së shërbimit
- 5.2 Rritja e mbledhjes së të ardhurat prej tarifës së shërbimit
